

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XIX

ЛЮТИЙ — 1969 — FEBRUARY

Ч. 165

ТОРОНТО

НЬЮ-ЙОРК

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА :

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario.

В США:

Mr. Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005.
Mr. Iw. Ivachnenko,
Featherbed Ln.,
Hopewelle N. J., 08525.
Mr. Iw. Hryntko,
4943 N. 12th St.,
Philadelphia, Pa., 19141.
Mr. L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 16134.
Mr. A. Opanashuk,
6800 Clinton St.,
Elma, N. Y., 14059.
Mr. W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44109.

У Зах. Німеччині:

Mr. Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany.

У Франції:

Mr. N. Grouchetsky,
27, Rue Godefroy,
92 — Puteaux,
France.

В Англії:

Mr. A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England.

В Австралії:

Mr. S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією про-
симо слати на адресу:

"МОЛОДА УКРАЇНА"
Postal Station "E", Box 8
Toronto, Ontario, Canada

а передплату та листування з
адміністрацією на адресу:

"МОЛОДА УКРАЇНА"
administration
P. O. Box 416
WILLOWDALE, ONTARIO
CANADA

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

(Young Ukraine)

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP.

Статті, підписані прізвищем або
ініціалами автора, не завжди
відповідають поглядам редакції.

НОВІ УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ ЖУРНАЛА "МОЛОДА УКРАЇНА"
1969 р. (від 165-го числа)

Річна передплата: 12 чисел. — На два роки: 24 чисел.
Комісів за кольортаж: 30%.

У США:

12 чисел — \$5.00 (амер.), 24 числа — \$9.00 (амер.)

У Канаді:

12 чисел — \$5.00 (канадських), 24 числа \$9.00 (канадських)
Ціна одного примірника у США і Канаді: 50 центів.

В усіх країнах Південної Америки:

12 чисел — \$2.00 (американських), 24 числа — \$3.50 (америк.).
Ціна одного примірника: 0.25 amer. дол.

В усіх країнах Європи:

12 чисел — \$2.50 (америк. дол.); 24 числа — \$4.50 amerik. дол.
Ціна одного примірника: 0.30 amer. дол.

В Австралії:

12 чисел — \$3.00 (америк. дол.); 24 числа — \$5.00 (америк. дол.).
Ціна одного примірника: 0.40 amer. дол.

Зазначене число після прізвища передплатника означає остан-
нє число журнала, за яке заплачено передплату.

Наприклад: якщо після Вашого прізвища стоїть число "164",
а Ви вже отримали 165-те число журнала, то це означає, що Ва-
ша передплата закінчилася 164-им числом і що Ви вже маєте
заборгованість за одне число та негайно потрібно відновити пе-
редплату.

1918 -- 22 січня -- 1919

22 січня 1918 року волею українського народу Українська Центральна Рада своїм Четвертим Універсалом проголосила самостійність і незалежність Української Народної Республіки. Вікові прагнення українського народу свого окремішнього державно-національного життя, вільного від будь-яких утисків зовні, стали дійсністю — постала молода держава Україна, над широкими просторами якої замаяв її державний жовто-блакитний прапор.

На Софійській площі в Києві пролунало:
"Народе України!

Твоєю силою, волею, словом утворилась на Українській Землі вільна Українська Народня Республіка. Здійснилась давня мрія твоїх батьків, борців за волю і право робочого люду.

Віднині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого не залежною, вільною сувереною державою українського народу.

З IV Універсалу Української Центральної Ради, 22 січня 1918 р.

22 січня 1919 року в присутності великої кількості народу, війська та представників чужих держав делегати Західно-Української Народної Республіки обмінялися з представниками Української Народної Республіки грамотами, якими пізно узаконено з'єднання обох республік. Директорія оповістила про це громадян України відповідним універсалом.

"Віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України — Західно-Українська Народня Республіка (Галичина, Буковина, Закарпаття) і Наддніпрянська Велика Україна.

Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали країці сини України. Від нині є єдина незалежна Українська Народня Республіка. Від нині український народ, звільнений могучим поривом своїх власних сил, має тепер змогу з'єднати всі змагання своїх синів, для утворення нероздільної незалежної Української Держави на добро і щастя робочого народу".

З Універсалу Директорії УНР
22 січня 1919 р.

Павло ТИЧИНА

ВВЕСЬ КІЇВ НАЧЕ ХРАМ

на 22 січня 1919 року

Ой що в Софійському заграли дзвони, загриміли,
Не білі голуби-янголи в небі полетіли.
Ой там зібралися під прапори, під соняшні, ще
й сині,
Не буде більше пана у вільній Україні.
Ідуть, ідуть з музикою,
Під тінню прапорів
Прекрасною, великою
Рікою стиглих нив.
Ідуть, ідуть — вітаються
І славлять щасні дні
Жахтять, переливаються
Їх душі вогняні.
Як засміялося до них та праведнє сонце:
"Не дурно гріло я, світило у кожне віконце!"
Як заходилися хмари ткати скатертини, —
Цвітуть та розцвітають небесні бархатини.
Цвітуть в піснях Вкраїночки,
Дзвіночки срібляні

Душею чорнобрівочки
Струнчасто осяйні.
Тож матері майбутнії
Стрічають дні ясні.
О, хвилі незабутні!
О, сонце, о, пісні!
Ой що в Софійському та грали дзвони, замовкли,
"Гей, разом, разом станемо на ворога, ми браття,
Там прапори приймали, до народу промовляли:
— завзяття!"
Хто зрадить Неньку Україну, — прокляття тим,
прокляття!
І суне військо лавою
Від білих тихих брам.
Із "Заповітом", "Славою"
Ввесь Київ наче храм.
В нім скапала кров часові,
Кров мучнів без кінця...
І в нім горять Тарасові
Вкраїнські серця.

Свєн МАЛАНЮК
(1897 — 1968)

УРИВОК З ПОЕМИ

Je suis un fils de cette race...
E. Verhaeren.

Внук кремезного чумака,
Січовика блідий праправнук, —
Я закохавсь в гучних віках,
Я волю полюбив державну.

І крізь папери, крізь перо,
Крізь дні буденні — богоданно
Рокоче запорозька кров
Міцних поплечників Богдана, —

Тих отаманів курінних,
Що під гармати революцій,
Уміли кинуть п'яний сміх
В скривавлене обличчя — муци.

Чия залізна голова
І з-під катівської сокири
Жбурляла в чернь такі слова,
Що їй мороз ішов за шкіру.

Хто в дикий вихор гопака
Втіяв життя назустріч степу,
Й чия упевнена рука
Зміцняла сивого Мазепу.

Коли ж в батуринськім огні
Держава рухнула, тоді то
Вони взяли свячений ніж,
Залізняка майбутні діти!

Хай згинуло, хай загуло, —
Вони лишилися, як криця!
І жадний примус, жадне зло
Їх не примусило скориться!

Херсонські прерії — мов Січ,
А кобзарем — херсонський вітер,
І рідним був одразу клич:
— Вставайте! Кайдани порвіте!

Бо ж там тече козацький Буг
И — не раз червоная — Синюха,
А я там весен вербний пух
І дух землі — з дитинства нюхав.

Як не калічила Москва,
Не спокушав її розгон той, —

Та враз підвісь і запалав,
І з серця кров'ю крикнув Гонта.

...Даремно, вороже, радій, —
Не паралітик, і не лірник
Народ мій — в гураган подій
Жбурне тобою ще, невірний!

Іще засилатимеш, на жаль,
До Києва послів московських, —
І по паркету наших заль
Ступати лаптю буде сковзько.

5. VI. 1924.

В Е Ч І Р

Ось вечір знов. Заплющую повіки
Безсилий день. І знову, знову сам.
Так треба ніжності, так треба, щоб навіки
Удвох молитися вечірнім небесам.

Вже ніч накреслює прозоро-сині тіні,
Вже зорі глянули. І сяє, сяє тьма.
І знаю, що десь ти, в такім, як я, тремтінні,
Зідхаєш і мовчиш, і молишся сама.

І знаю, знаю ще, що ніжності такої
Нам різно не знести в обіймах самоти,
І не втопити нам її в оцім спокої,
Коли земля злилась з безмежжям висоти.

І знаю, що життя — це тільки ці хвилини,
Хвилини вічності. І знаю: ти — одна.
І іншої нема. Прогаю і пролине
В цій лагоді ясній, в цій тишині без dna.

1925.

З ЛІТАКА

Там Ніягари гостросрібний лук,
Мов велетнем розігнута підкова.
Це, може, з нього пущено стрілу
І ти летиш, Ікар машиновий.

А що, як дрогне змучена рука?
Заслонить зір причаєна хвороба?
І зрине обезвладнений Ікар
В Онтеріо студенномутний кобальт.

2. IX. 1958.

Ілля ДЕМИДЕНКО

ДУМКИ З НЕВИГОЛОШЕНОЇ ПРОМОВИ

1. Батьки і діти

Непорозуміння між батьками і дітьми тягнеться віками, в цьому є певна закономірність, яка виростає із різниці фізіо-психологічного стану різних поколінь. Старше покоління (батьки) через свій вік втомулося рухатись вперед, воно змучене, зневірене і тому вбільшості стає консервативним. Молоде покоління (діти) є повне енергії і бажання рухатись вперед, невдоволене існуючим станом і сповнене бажання робити щось нове. Творчий рух вперед є основою прогресу, носієм якого є молодь. Коли ж молодь не знаходить нагоди для творчого застосування своєї енергії, вона може стати на шлях руйнування. Завдання батьків допомогти належно спрямувати енергію своїх дітей, а не гальмувати її, або залишити її "без руля і без вітрил".

Кожне нове покоління може бути розумнішим за старе (в тому ж віці, як їх батьки), якщо воно засвоїть досвід старшого покоління і з цього становища починає свій рух вперед. Без сприймання досвіду своїх батьків молодь, ставши й дорослою, буде певний час тупцюватися на місці, займатиметься відкриванням давно відкритої "Америки", або сторч головою кинеться у прірву тероризму, палитиме школи, руйнуватиме цвинтарі і т. д. Історія знає чимало випадків занепаду цілих народів, коли наступне покоління виявилося нездатним продовжувати розвиток свого народу. Але досвід батьків треба сприймати розумно-критично, брати що є добре і відкидати зло, навчитися обминати помилки старшого покоління, зокрема розбрат і заскорузлість (консервативність і реакційність), які гальмують нас і роблять відсталими. Тому треба вчитись, вчитись і вчитись. Завдання батьків допомогти дітям **НАВЧИТИСЬ, ЯК ТРЕБА ВЧИТИСЬ.**

Старші мають право на відпочинок, психологочно оправданий консерватизм, застій, але не мають права стримувати рух молоді вперед.

Мудрість полягає в тому, щоб погоджувати "єдність протилежностей".

В. Симоненко пише про юність, що:

Це ж вона уперто ѹ гарячково
Відкривала істини смішні.
Це ж вона нестримана ѹ криклива,
Повна вихвалянъ і недовірі,
Б поєдинки рвалася сміливо,
Глуздові часом на перекір.

То чого ж стогнати кучеряво:
— Що за діти — хай боронить Бог!
Юність має на тривоги право,
Що ж то і за юність без тривог!

Хай ми посинієм од натуги,
Поступ не зупиним все одно:

Нові покоління не папуги,
Щоб товкти заучене давно!

Юність вчить — наука ѹ не шкодить
Але рветься зойк у мене з уст:
Хай до неї ѹ близько не підходить
Із своєю міркою Прокруст!

2. Сантимент і реальність

В старшого покоління зберігається сантимент до свого минулого. В провінції Саскачеван (Канада) українські емігранти організували музей у вигляді "крайової" хати. До тої хати назносили залишки колишнього свого "крайового" майна: надтріснуті начви, надщерблений горщик, качалку і рубель, старе грубе рядно, пасмо конопель і інше убоге майно. Заходить бабця з онуком, оглядає (котрий раз) і зідхає за тим всім, як за втраченим раєм. Онукові не зрозумілі зідхання бабці. Хіба варто зідхати за надбитим горщиком, консплями і грубим рядном, коли вона має все десятикратно краще? Але онук не розуміє, що бабця фактично зідхає не за старим горщиком і "крайовими" коноплями, а зідхає за молодістю, свідками якої були ті речі. Тямний запах конопель можливо нагадує ѹ часи, коли вона була дівчиною і ранком бігла городами до церкви. Власне до церкви, щоб його побачити. Сильний запах конопель залишився на все життя і будить спогади про молодість. Вона має право на цей сантимент і має право на онукове зрозуміння.

Елементом сантименту старших і реальністю молодших є українське питання: національність, культура, мова і т. д. Батьки і вчителі українознавства намагаються "впхати" в голову своїх дітей любов до всього українського, виходячи з власного сантименту, а діти цього не розуміють, як і любові до старого горщика. Батьки, які вросли на українському хлібові (хай і на черствому) мають кровний обов'язок супроти свого краю, а молодь, яка вросла на іншому хлібові (та ще й м'якому), має інші почуття. Молоде покоління підходить до справи практично — що їм дасть тут українознавство, українська культура і чого вона варта? На такі практичні питання старше покоління мусить дати позитивну відповідь і показати, що **українська культура не є третьорядна** і що з нею не соромно виходити в широкий світ, і що вона додана до набутої тут західної культури робить ѹ (молодь) кращими громадянами країни свого поселення в порівнянні з однокультурними. Наприклад, американський амбасадор у Польщі Грановський є далеко більш вартісним для США і Польщі, ніж якийсь амбасадор у В'єтнамі, що не знає мови, культури і звичаїв країни. Ми хотіли б, щоб наша молодь була висококультурною і щоб була гідним амбасадором українського народу.

3. Молодь, батьки і все українське громадянство!

Еміграційні умови є дуже сприятливі для асимиляції молоді, а крім того ми самі допомагаємо цьому, бо ми не творимо сприятливих умов для культурно-національного розвитку українського суспільства і зокрема молоді. Український народ може утриматись лише як культурна нація. Понаду, ми тримаємо свою молодь розпорощеною по окремих примітивних закутках, з яких вона остаточно втікає. Вона мало зустрічається між собою, а звідсіля і випливають всі сумні наслідки, особливо мішані подружжя. Отже творімо умови для зустрічей і спільногоперебування нашої молоді. Концерти, забави і тaborування мусить стояти на високому рівні. Замість багатьох примітивних будинків-закутків, полілених за регіональними, релігійними чи партійними ознаками — створімо в кожному місці поселення українців — УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР, в якому має бути концертово-театральна зала, спортова та інші культурно-розважові приміщення, бібліотека, постійна мистецька виставка і т. д. Щоб і зовнішність і середина були такими культурно й мистецько привабливими,

щоб наш юнак (юначка) міг з гордістю запросяти туди своїх знайомих. Чому б, врешті, в більших осередках українського поселення не збудувати будинок УКЦ в українському стилі, щоб наші архітектори і мистці мали нарешті нагоду попрацювати над рідною тематикою, і популяризуючи її в світі. Це напевне було б більш вартим, ніж вся писана пропаганда УККА. Ми маємо для цього матеріальні можливості, архітекторів і мистців, якщо й бракує чогось, то лише зрозуміння важливості цієї справи, організованості та національної відповіданості.

Тому, що громадсько-політичні чинники не завжди виявляють зрозуміння найголовніших наших культурно-національних потреб, треба, щоб молодь, головно в особі студентських громад та інших молодечих організацій, при допомозі громадян з "молодою душою" розпочала похід за побудову Українських Культурних Центрів. Обговоріть це питання в своєму гуртку, потім організуйте зустріч по цьому питанню всіх молодечих організацій, створіть об'єднаний "дійовий штаб" і починайте наступ під гаслом: "За культуру! За побудову Українського Культурного Центру!"

Василь ЧАПЛЕНКО

АДИГЕЙСЬКІ МОВИ – КЛЮЧ ДО ЕТНОГЕНЕЗИ СЛОВ'ЯН ТА ІНШИХ НАРОДІВ

Хай ця моя стаття буде ніби реєзюме до двох моїх книжок — "Адигейські мови — ключ до таємниць нашого субстрату" (Нью-Йорк, 1966 р.) та "Нові знадоби до етногенези слов'ян та інших народів" (Нью-Йорк 1967 р.). У цих двох книжках я виклав суть мого, на мою думку, надзвичайного відкриття в царині славістики (а може й ширше), — відкриття того факту, що сучасний живий адигейський етнос та адигейські мови — це залишки того етносу, що в далекому минулому був співдже-релом слов'ян, балтійців, а може й інших індоДорпейців.

А втім, я подаю тут і дещо нове, виявлене вже після видання цих моїх книжок.

Адигейські мови (як іх у Радянському Союзі стали узагальнено називати, виключаючи інколи тільки кабардинсько-черкеську), належать тепер тільки невеликій кількості людей, що живуть на Північному Кавказі, а також розкиданими групами в близькосхідних країнах — у Туреччині, в Іраку, в Сирії, в Лівані, куди вони повтікали від переслідування ще в царській Росії. Згідно з цікавою статтею, уміщеною в ньюаркській (США) газеті "The Evening News", з 31 січня 1968 р., але надісланою із Стамбулу (з позначкою "CNS"), іх тоді втекло до Туреччини близько 200.000 чоловік, тепер у країнах Близького Сходу їх нараховують

до 250.000, з цього числа половина перебуває в Туреччині. У Радянському Союзі їх залишилося тепер тільки 80 тисяч (згідно з останнім радянським переписом), бо багато іх винищено під час другої світової війни, коли Сталін ліквідував був Адигейську автономну область, а недостріляну частину людності переселив у Сибір. (Між іншим, у 1962 р. адигейську автономну область відновлено, а майкопська радіостанція закликає адигейців, що живуть у країнах Близького Сходу, повернутись на батьківщину).

У згаданій статті, надрукованій у "The Evening News", сказано, що "ніхто певно не знає, хто такі адигейці (черкеси) і звідки вони прийшли", і висловлено фантастичний здогад "деяких науковців", що вони можуть бути нащадками десятіох гебрейських племен, які 2.500 років тому помандрували з Вавилону не до Палестини, а на північ. Насправді ж адигейці — це, либо, найдавніші нащельники Східної Європи, можливо, згадувані в історичних джерелах кімерійці, як про це свідчить широчений ареал адигейських топо- та гідронімічних слідів, що охоплює майже всю Східну Європу (без фінської Півночі), Балкани, Чехословаччину, Польщу, ба й далі на захід. У сучасних радянських працях про адигейські мови та в довідкових виданнях їх уважають приналежними до "абхазо-адигейської

групи іберійсько-кавказьких мов¹⁾), але можливість виведення з них деяких загально іndo-европейських слів (напр., назов для Сонця) підказує думку, чи не є вони, ці мови, залишком якоїсь прото-іndo-европейської мови, з якої утворились і іndo-европейські, і оці абхазо-адигейські мови. Згадаймо гіпотезу про східно-европейську прабатькізшину всіх іndo-европейців. Але в мене це ще тільки приблизний здогад, тут потрібні ще великі дослідження.

Той факт, що адигейські племена й мови нашими часами — це вже малі рештки, а до того ще й дуже відмінні супроти сучасних іndo-европейських мов, призвів до знахтування їх у наукових дослідах та етимологізациях. Давніші науковці (Міллер, Соболевський, Чекановський, Фасмер), шукаючи давніх джерел для слов'янської ономастики, топоніміки та гідронімки, цікавились переважно осетинською мовою через те, що вона іndo-европейська, а осетини — здогадні нащадки давніх скітів. Так само й найновіші дослідники східнослов'янських назов обминають і досі адигейські мови. От А. Попов у своїй популярно написаній книжці "Географические названия" (Москва, 1965 р.), згадуючи про джерела назоз для півдня України, перелічує "шари грецького, латинського, готського, італійського, середньоіранського (скіто-сарматського), тюркського (хозарського, половецького) та іншого походження" (стор. 16, примітка), а про адигейські ані одним словом не згадує. З його етимології видно, що й під "іншим походженням" у нього немає адигейських мов. Те саме можна сказати про велику колективну працю українських мовознавців "Вступ до порівняльно-історичного вивчення слов'янських мов" (в-во "Наукова думка", Київ, 1966 р.), а також про "An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language", part 1-5, Winnipeg, 1966, Я. Рудницького (до слова "воропай"). Число 4 журналу "Вопросы языкоznания" за 1967 р. ц'лком присвячене слов'янській етимологізації, але й у ньому немає й найменшої згадки про адигейські мови²⁾.

Взагалі сказавши, величезна більшість дотеперішніх слов'янських (та й інших іndo-европейських) етимологічних дослідів була або непереконлива, або й просто безвихідна через те, що використовувані досі джерела не давали для цього відповідних можливостей. Недаремно Л. Булаховський назвав етимологічні досліди "малопевною ділянкою мовознавства"³⁾.

1) "Український радянський енциклопедичний словник", т. I, Київ, 1966.

2) Через кілька місяців після того, як перший варіант цієї моєї статті був написаний і навіть прочитаний на науковому засіданні філологічної секції Товариства ім. Т. Шевченка в Нью-Йорку (15 листопада 1967 р.), проф. Б. О. Унбегавн, під час мого з ним знайомства 21 листопада 1967 р., звернув мою увагу на статті М. М. Орлова "Versuch der Deutung altrussischer Eigennamen aus dem Kabardinischen", надруковану в берлінському "Zeitschrift für Slavistik", ч. 2 за 1965 р., що в ній автор як про це свідчить і заголовок, порушив вузьку тему — вплив кабардинської мови на виникнення дав-

Якщо взяти осетинську мову, що її найбільше дотеперішні дослідники використовували, то її дані в порівнянні з даними адигейських мов покажуться незначними, хоч і допомагають з'ясовувати деякі назви на території України (напр., назва "Десна" — від осетинського "даесны", що значить "чарівниця", "Стир" — від "стыр", що значить "великий"⁴⁾). Щоправда, в обох цих мовах чимало й спільногого, що виникло або з отого здогадного праджерела адигейських і іndo-европейських мов, або є наслідком довгого історичного співжиття й суспільства цих народів. Якже мати на увазі тільки адигейські мови, то в них знаходимо так багато лексичних, морфологічних, ба й звукових явищ, з яких можна визодити відповідні слов'янські, балтійські, а також деякі інші явища, що їх, ці мови, з повним правом можна уважати **субстрактними мовами** для досліджуваних мов. І доводиться просто дивуватися, що досі наука (хоч причину я з'ясував вище) не звертала уваги на це джерело дослідів, джерело, таке приступне, джерело, що з нього можна черпати матеріал пригорщами. Річ ясна, що для повного використання цього джерела треба б проробити відповідну підготівну роботу, зокрема укладти адигейсько-слов'янську (чи й ширше) зіставно-типологічну граматику, а також видати якомога повні слівники адигейських мов, бо ті практичні слівники, що їх тепер маємо, — це практичні посібники, в яких уміщено тільки вибрану для літературного вжитку лексику, та ще й чималою мірою русифіковану. Взагалі слід би зробити з адигейських мов свого роду мовні заповідники і так зберігати їх для наукових дослідів.

Вище наведені міркування я виклав переважно в своїй першій книжці, на якій ще значною мірою позначилася моя ще тільки приблизна обізнаність із адигейськими мовами. Вивчивши краще структурні особливості адигейських мов, зібралиши більше фактичного матеріалу, я в другій своїй книжці багато упевненіше заглибився в свої дослідження, а також значно розширив "етимологічний" ареал адигейських мов, ба й сягнув аж до Шотландії, зокрема з'ясував назву "scot", зблизивши її із назвовою "скіт" (див. про це в моїй книжці "Нові знахоби"..., стор. 43). Історично я обґрунтував це на

ньоруських прізвищ. А як історичну підставу до цього в'н висунув твердження, що "в давні історичні часи чоркеси були в дружніх відносинах з російським (? — В. Ч.) народом, а також служили як козаки в Київському та Московському князівствах", що "можна також припустити, що адигейські племена були серед тих народів, які населяли Східну Європу перед тим, як туди прийшли іndo-европейці і зокрема слов'яни (стор. 212). Як побачимо далі, це тільки невиразний натяк на те, що я, незалежно від цієї першої згадки про можливі зв'язки адигейців із іndo-европейцями, висунув у своїх працях.

3) "Стосунки мовознавства з іншими науками", "Мовознавство", ч. 5 за 1967 р.

4) А втім, треба сказати, що й її даних етимологи досі не вміли якслід використовувати, як це можна побачити з моїх етимологій, в яких я користуюся й даними осетинської мови.

повідомленнях англійського хроніста Bede (673-735), що брітанські острови свого часу завоювали були "мальовані" ("picti"), народність, що походила з Скітії (на мою думку, "мальовані" — це були "ляхи", бо етимологія цього останнього слова має таке значення). Назив я в цій другій книжці й деякі дані щодо генетичних зв'язків балтійців із адигейцями, з'ясувавши саму назву "Balta": ця назва походить від адигейського "бел", в якому "е" відповідає слов'янському "ѣ", що, як відомо, дало в різних слов'янських мовах різні рефлекси, а між іншим і "а" (польське "biały"). "Бел" — це первісно була назва "білого металу", що від нього пішла й слов'янська назва білого кольору. Другий складник у слові "Balta" — це адигейський наросток — "тѣ" (чит. "та"), що підсилює наявність прикмети, тобто означає "дуже" (в даному разі "дуже білий")⁵). Збіжність цього звукового комплексу з турецькою назвою сокири "balta" пояснюється тим, що й ця назва сокири походить від назви "білого металу", з якого їх колись робили (це свідчить також про те, що назва сокири в турецькій мові — запозика, а не споконвічне тюркське слово. Але треба сказати, що форма назви сокири з наростком — "ta" — тільки варіант форми "balda", а наросток — "da" відповідає адигейському наросткові — "дэ" (чит. "да"), наявному, наприклад, у слові "уадэ" — молоток. Таким чином, виходить, що назва "балти" входить у ту семантичну групу етнічних назв, які були характерні для часів Скітії-Сарматії (хоч виникли, може, й багато раніше) і які я в своїх книжках з'ясував: "сармати", "скіти", "готи", "сали" ("шали"), "русь" (це із скітської мови). Усі ці назви означають якісь відтінки білявості", "русявості", "рудого", за ознакою, очевидчики, передусім кольору волосяного поросту, з можливим пізнішим значенням етнічної "вищості" завойовників абощо.

Якщо взяти на увагу ще й те, що майже всі згадувані в Геродота та в Птоломея етнічні назви можна пояснити даними з адигейських мов (деякі з них я вже пояснив у своїх книжках, деякі ще й досі збереглися як племінні назви в адигейців, наприм., "псеси"), то можна припустити, яка велика була етногенетична роль цього етносу. Можна з великою переконливістю думати, що витворення балтів і слов'ян відбулося в умовах Скітії-Сарматії, яка, як відомо, охоплювала всю Східну Європу, з Польщею включно, а слов'яни, які заселили пізніше Панонію та Балкани, мали в своїй мові ще багато живих адигейських складників, як про це скажуть топоніміка й гідроніміка цих країв.

Коли говорити про вже "готових" слов'ян (це вже II-III в. в. нашої ери), то я вперше переконливо пояснив саму назву "слов'яни" (вона означала "земляни"), а також другий складник "слов'янських"

імен типу "Святослав", "Володимир" (-"слав адигейське, — "мир" осетинське). Я пояснив назву "вєнеди": вона походить від адигейського "вы", що значить "віл", плюс наросток — нэд", а разом це "ъоловики" (нэд" первісно означало "шкіра", отже, може, це ті, що ходили в волових шкірах).

Якщо йти в глибини віків у напрямі до нашого часу, то я можу похвалитися й тим, що я нарешті пояснив назви Дніпрових порогів у тих формах, які ще в Х в. зафіксував Константин Порфирогенет. Як відомо про ці назви написано багато праць, найновіша з них — праця шведського славіста К. У. Фалька "Dneprforsarnas namn i keisar Konstantin VII Porfirogenetos", Lund, 1951 р., але у ній немає переконливої з'ясування цих назов. Далі я з'ясував етимології імен поганських богів, що їм київський князь Володимир поставив був ідолів у Києві ("Перун" тощо), як також і інші імена з дохристиянських вірувань наших предків. Я також вияснив походження назов "Київ", "Москва", "Варшава", "Прага", "Будапешт", походження назов "Дін", "Дніпро", "Дунай", "Озівське море" (остаточного з'ясування цих гідронімів у моїх книжках ще немає, — я це маю в не опублікованих ще статтях), як також походження і інших топонімів та гідронімів України. Я з'ясував походження багатьох українських та інших слов'янських прізвищ ("Мазепа", "Мешко" — засновник давньої польської держави, (Іван) "Калита" — прозвища московського князя, прізвище російського письменника "Бунін", чеського поета "Махара" — від "махуэ" — день, плюс наросток називного відмінка — "р", а разом це означає: "удень народжений"). На ґрунті адигейських мов я з'ясував походження багатьох звичайних слів, етимологія яких досі була невідома, а в найповнішому етимологічному слівнику російської мови М. Фасмера, виданого німецькою мовою, а тепер перекладуваного на російську мову, при них здебільшого зазначено: "неясне", "невідомо звідки" тощо.

Та чи не найбільше говорити про субстратність адигейських мов для слов'янських наявність у цих останніх морфологічних форм, ба й фонетичних явищ виразно адигейського походження. От тільки на ґрунті цих мов мені пощастило з'ясувати походження українських прізвищ на "-ко" ("Божко") та "-енко" ("Лашенко"), як також і інші форми слов'янських прізвищ (напр., чеське "-ка" в "Jedlička"). У світлі даних із адигейських мов доведеться переглянути питання про походження т. зв. повного лосся в скіднослов'янських мовах (на мою думку, воно походить з цих мов), питання про походження твердости приголосних перед "и" та "е" в українській мові, виникнення північноросійського поплутання "ч" та "ц" і ін. Ба більше: білоруське й південноросійське акання-якання можна, либонь, з'ясувати на ґрунті адигейських мов. Тут слід узяти на увагу акання й якання в литовській мові, як це видно з такого звучання хоч би в політовщених слов'янських прізвищах, напр., "Казлавська" ("Козловський"), "Сабаляўская" ("Соболевський"), оскільки я виявив генетичну пов'язаність балтійських мов із адигейськими: це явища однієї ізо-

⁵) Див.: "Кабардинско-русский словарь", Москва, 1957 р., стор. 510, з прикладом "гъуатлэ" (між іншим, від цього слова, згідно з мою етимологією, походить назва "гот", що значить "рудий"; варіант цього слова "готф" походить від варіantu наростка — "тѣ" — "фэ", що відповідає звукові "th" в грецькім написанні цієї назви готів).

глоси, із найбільшим згущенням акання-якіння у балтійців.

Є ще й інші явища в слов'янських мовах, що їх походження можна пояснити тільки на ґрунті адигейських мов, аж до таких "дрібниць", як звучання прийменника "з" в українській, польській та інших слов'янських мовах (пор. адигейське "занэзэкъуэ", що значить "мати з сином", а в адигейській мові це побудовано "тавтологічно": "з матір'ю — з сином").

Але в цій короткій статті-резюме не можна всього того, що я з'ясував у своїх книжках і друкованих уже статтях, переповісти. Можу тут згадати велику свою статтю про походження козаччини, із з'ясуванням етимології слова "козак", надруковану в лондонському журналі "Визвольний шлях" (за травень 1967 р.). Ще не друковані мої статті "Українські назви місяців", "Етимологія назв, що означають "укріплене місто", "Походження назви Січі Запорізької", "Волинь" і "волиняни", "Нове з'ясування назв "Дін", "Дніпро", "Дністер", "Дунай", "Походження назв "гуцул", "бойко", "лемко" і інше.

Усю цю свою роботу я розглядаю як пionерський початок дослідів, що можуть докорінно змінити дотеперішні історичні концепції й уявлення про передісторію слов'ян, їхню етногенезу, взаємозв'язки тощо. Уже тепер я пишу в своїй другій книжці, що годі шукати для слов'ян десь вужчу праобразьківщину, бо вони, в основному, живуть на тих територіях, де виникли (за винятком Балкан та російської експансії на Північ та Схід). З огляду на це відпадає потреба в гіпотезі про якусь

первісну їхню єдність, що пізніше нібито розпалась, — насправді слов'янська різноманітність почалася на ґрунті ще адигейських мов, які, бувши розкинені на великій території, завжди мали багато говорів чи племінних мов (як і тепер їх мають). Якщо адигейська частка "-къэ" збереглася в російській мові як "ка" ("дай-ка"), а в західноукраїнських говорах — як "-ко" ("ходи-ко зі мною"), то ця розбіжність (у моєму визначенні "рівнобіжне акання-окання") виникла ще при самих початках, бо між російською мовою і західноукраїнськими говорами лежить смуга говорів без цієї частки). Тим більше такого самого походження західноукраїнський фразеологізм "лапу-цапу" (щось зробити аби-як, приблизно), що цілком відповідає сучасному адигейському "Іэпэ-ципэ" з тим самим значенням, із значенням приблизності, хоч окремо взяте перше слово означає "палець руки", а друге — "олосинка". Вигук гуцулів-лісорубів "клей-гов" — це адигейське "Кий-гую", що значить "крик"⁶⁾. Так само ще на адигейському ґрунті виникли російське "всё" і галицьке "всьо": це з адигейського "псо", що значить "все".

Звичайно, всякі дальші узагальнення й висновки можливі будуть тільки після нагромадження більшої кількості фактів та більших дослідів етимологічно-мовного й історичного характеру. А це праця не під силу одній людині. Треба, щоб і інші славісти підхопили це мое відкриття та зробили його надбанням сьогоднішньої науки.

⁶⁾ "Кабардинско-русский словарь", Москва, 1957 р.

Мальовничий куточок Алгонкін Парку.

А. ЮРИНЯК

ДЛЯ НАШОЇ ЗМІНИ І НАДІЇ

(Про книжку Дмитра Солов'я — "Цікава Граматика")

Недаремно кажуть: на віку, як на довгій ниві. Отож знали ми Дмитра Солов'я як автора солідно опрацьованих публікацій про колоніальне становище України в кордонах ССР, подібно як до революції 1917 р. в кордонах колишньої царської імперії; знали (хоч уже не так докладно) Дмитра Солов'я як автора декількох гарних казок для дітей. А того, що він окрім всього — ще й високої кляси **словолюб** — тонкий знавець і плекальник рідного слова — ми таки не знали, аж доки не потрапила нам у руки його остання, передсмертна книжка — "Цікава Граматика".

У передмові до книжки автор сподівається, що "Цікава Граматика" стане у пригоді не тільки учням школ українознавства, але й нашій молоді взагалі: під час літніх таборів, на всілякого роду молодечих забавах-вечірках тощо — як елемент справжньої культурної розваги. Бо дуже прикро і неприємно, коли іноді ще дотепер програми молодечих вечірок **вичерпуються лише танцями і буфетом**. Навіть гуртової, доладу співаної пісні української на цих вечорах не почуєш! Хібащо запрошена солістка в тисячний раз хвацько проспіває "Ой джигуне, джигуне..." або "Ой казала мені масти..."

Це таки знаменно, що, чуючи наближення переходу в інший світ, шановний Автор поспішив видати книжкою нагромаджений за тривалий час матеріал "для нашої зміни і надії", засвідчуючи цим своє глибоке розуміння того, що "найбільш на потребу".

Автор цих рядків — людина досить таки обтяжена і заробітковою фізичною працею і своїм літературним "гобі". А проте ми таки "викроїли" деякілька вечорів, щоб простудіювати "Цікаву Граматику" всю — і з великою для себе присміштю! Дмитро Соловей виступає в ній перед нами не тільки як умілець-укладач, організатор позиченого матеріалу, але і як автор цілого ряду оригінальних текстів — віршованих і невіршованих, текстів — завдань чи вправ, і текстів ілюстративних. І все, слід сказати, скомпоноване **дотепно, розважально і дозильно!**

Треба дійсно жалкувати, що доля не судила нашому авторові жити ще бодай десяток років — тоді ми напевно були б свідками **другого видання "Цікавої Граматики"**, видання доповненого і поширеного.

Головні розділи рецензованої книжки такі: I. **Звуки і букви**; II. **Словотвір**. Корінь — приrostок — наросток; III. **Частини мови** (іменник, прикметник і т. д. всього дев'ять частин мови, дієприкметник і лінгвістичний не охоплені).

З лексично-стилістичної ділянки бачимо два розділи: **гомоніми** (розд. XVII) і **синоніми** (розд. XVIII). В цих останніх розділах, так би мовити, поставлені проблеми чи питання, а далі йдуть **відповіді**, що

становлять фактично продовження викладу матеріалу вже в формі **ствердження**.

На деяких сторінках, як ось 39-40, вміщено ніби зовсім позаграматичний матеріал: **швидкомовки**, або **скороговоріки**. Однак кмітливий автор добирал уміщені швидкомовки так, що вони: по-перше, уводять учня (взагалі читача) в багату скарбницю **фольклору** (приказки, прислів'я) і по-друге, — знайомлять з важливими елементами стилістики, та засобами поетичної мови: паралелізми, антоніми, внутрішня різма, алітерації й асонанси. Особливо багаті наведені в цім розділі швидкомовки власне на алітерації, що аж просяться тут їх подати для прикладу:

а. "Бродить березень між березами, білим поясом підперезаний" (алітерації Б, З, Р), б. "Гнат не винуват — винувата ота хата, що впнутила Гнат" (алітер. В і Т), в. "Потап погнав вівці пасти, Остап почав копи класти" (алітер. П і Т), г. "Сміхом сміється ти сміливо і розсмішую реготливо, сміхоторочисти сміхун, ой смішний ти реготун!" (алітер. С і М), г. "Шуліка в повітрі шугає, здобичі шуліка шукає" (алітер. Ш).

Зразу ж за розділом **"Швидкомовки"** іде розділ **"Загадки і загадкові питання"** також з граматикою назагал не пов'язаний, а проте він багато важить для культури мови, для розвитку мовно-стилістичного смаку і збагачення в учнів лексичного запасу.

"Чи всякий журавель — птах?" "Як з озера в одну мить зробити нішо?" "Коли кажуть дякую, а коли — дякую?" "Чи всяке сонечко гріє та світить?" — Ці й подібні питання-загадки безумовно пожвавлють і сприятимуть успішності мовних занять з дітьми в школі і в літньому таборі.

Ми вже сказали раніше, що "Цікаву Граматику" прочитали справді з цікавістю і вдоволенням; мали нагоду ствердити це і в знайомих нам родинах. І не диво, бо елементи гри і змагання - принципи, на яких побудовано "Цікаву Граматику" завжди були, є і будуть потужним символом людської діяльності, особливо склерованої на опанування оточення і виявлення себе, своїх сил і здібностей. Згадані стимули — це те глибоко людське, що навіть в часи найглибшого занепаду знову "витягає" людей нагору. Притаманні вони людині, можна сказати, від самого народження і аж до смерті. Дмитро Соловей, як вдумливий педагог, це знає і на цій основі побудував для живущих нині і в майбутньому наших дітей свою "Цікаву Граматику".

На цьому місці хочемо підкреслити ще раз: з усього матеріалу книжки, з усіх ігор-зправ, загадок тощо, почавши з розд. I "Звуки і букви", через "Словотвір" та всі 9 частин мови — нас захоплює повноцінне, ретельно діbrane **СЛОВО і РЕЧЕННЯ**, українська фраза в її незфальшованому звучанні. Нас захоплює і полонить велика любов ав-

тора до рідної мови, тонке відчуття всіх її нюансів, її багатства, її історії.

Вишуканий, прецизний "мовний смак" Дмитра Солов'я позначився і на всьому ілюстративному матеріалі, уривках більших розміром поезій і цілих менших поезіях, що їх рясненько подано в книзі. Переважають поезії Ол. Олеся і Я. Щоголіва — двох класичних майстрів українського віршування, зокрема в близькій дитячій психіці ділянці — природописній поезії. А на перших і на кінцевих сторінках книги вміщено поезії на тему ваги і значення рідної мови (так би мовити, "програмово-ідеологічні" поезії, але надихані ширістю душі, а не партійним циркуляром!). При цьому, як і належиться, на початку книжки — поезії авторів давніших: Тараса Шевченка, Сидора Воробкевича, Ол. Олеся, а в кінці — поезії сучасних, і то саме молодих поетів, що живуть і творять в окупованій Україні: Дм. Павличка, Вол. Житника, Вол. Твердохліба і Гр. Столлярчука. Наведемо тут найкоротшу поезію, що нам найбільш заімпонувала, пера Вол. Житника:

"Забудеш мову рідну — ніж у народ свій
устромиши,
бо мова народу — це дух його, і дух народу —
це мова його, — так говорили колись.

Якщо ти темний і зрадиш мову свою — ім'я тобі раб,
бо відсутність свідомості — одна із ознак рабства.
Якщо ти освічений і зрадиш мову свою —
ти звесьма падлюкою, бо купуєш собі добробут ціною життя народу".

Книжка "Цікава Граматика" варта того, щоб її придала кожна українська родина, де є діти. Дуже добре діло зробило Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ), видавши книжку охайнно, на добром папері, форматом підручника і з гарнісю обгортою мистця Михайла Михалевича. Всередині після титульного листка вміщено фото автора книжки — Дмитра Солов'я, а на стор. 3 ОПДЛ подало коротеньку біографічну довідку про нього.

"Цікава Граматика" коштує два долари, адреса для замовлень:

NASHYM DITIAM — OPDL
c/o St. Mary's Credit Union
278 Bathurst Street — Toronto 2 B, Ontario, Canada

Микола ГАВРИШ

ТИСЯЧА ОСТРОВІВ І ТИСЯЧА ОЗЕР

(Закінчення)

Країна Тисячі Озер

Новий ранок... Погода, як на замовлення. Гостинна столиця тане за обрієм, а ми поспішаємо на північний захід, спочатку вздовж долини Отави, а далі в напрямку на долину Мадаваски. Навколо ліси, озера.. Цих озер все більшає... Озеро Ясне, Золоте Озеро і безліч менших озер, озерець і озерцят. Місцевість тут хвиляста, і кожного разу, коли ми віїжджаємо на гребінь, перед нами виринають пригабні зелені долини, горби, порослі лісом і знову озера. В цій частині Онтаріо здавна селилися іммігранти з Польщі. Про це свідчать назви сіл: Кашуби, Вільно. Саме недалеко від Вільно ми зупиняємося біля польського костьолу, розташованому на підвищенні. Звідціля відкривається справді захоплюючий краєвид: широка долина, яскрава соковита зелень, озера, в яких відбивається безхмарне небо. В середині костьол носить яскраво висловлений національний характер. Скрізь написи польською мовою, національні кольори. Цікаво те, що польські емігранти зберегли все це так далеко від більших міст. Трагічним моментом морі віс від бронзової дошки в костьолі, на ній фотографії і викарбувані імена молодих пілотів, колишніх парафіян, що загинули над Німеччиною в останніх тижнях війни.

Ми рушаємо далі. Наступна зупинка для обіду

і короткого відпочинку в туристському таборі над самим озером. Ні, такого повітря немає, мабуть, в радіусі якихось 200 миль від Торонто! Тут вперше помічаємо свіжий запах сосни і розігрітої на сонці живиці, запах який востаннє чули ще в Європі. Спускаємося на місток в озері, в цьому справжньому раю для любителів води, водяного спорту чи рибальства. В широкій круглій затоці, облямованій гарячим білим піском безліч човнів, моторових, вітрильних, м'яко гойдається на поплавках чийсь невеликий гідроплан. А навколо ліс і знову озера. Недарма цю місцевість називають краєм захованих озер. Хочеться побути довше в цьому ідилічному куточку, та ми мусимо іхати далі до, як нам обіцяють, ще цікавіших, ще кращих озер.

І знову наш автобус котиться через зелені просіки, в яких виблискують дзеркала-озера під глибоким, майже темносинім небом.

Алгонкін Парк

Ми в'їжджаємо до славнозвісного парку через його східну браму, перед нами лежить дорога через цілий парк, але ми зупиняємося тут і йдемо за урядовцем оглядати хатини перших лісорубів, іхні знаряддя праці, засоби транспортації і знайомимося з історією лісового промислу в цій місцевості.

Алгонкін Парк з літака

Згодом у музеї ми роздивляємося зібрани тут зразки місцевої фауни. Нам показують дуже цікавий фільм про парк, його історію та мешканців.

Сам парк — це найбільший і найстаріший провінційний заповідник в Онтаріо. Він створений ще в 1893 році, його площа 2900 кв. миль, озер, струмків і лісу. Про те, якою популярністю користується Алгонкін Парк, свідчить той факт, що минулого року тут побувало приблизно 500.000 відвідувачів (серед них 30 відсотків споза Онтаріо). На довший час тут зупинялося 88.000 камперів, в самих тільки дитячих таборах відпочивало 1700 душ. Колись тут могли орендувати землю приватні особи, тепер же провінційний уряд намагається зберегти якнайбільшу частину парку в недоторканому вигляді, а вже забудовані частини повернути до первісного стану. Проте тут не бракує мотелів, готелів та інших місць, де можна відпочивати.

В одному з таких готелів — Аровгон Пайнс ми й зупиняємося.

Тяжко уявити собі щось більш мальовниче. Тут є все, чого душа забажає. Прекрасне чисте озеро, спокійні затоки, густий мальовничий ліс. На озерах містки для купання і вітрильник до послугamatо-рів водяного спорту.

Через люб'язність урядовців Міністерства Лісів і Земель ми маємо нагоду побачити ці чудові окопилиці з літака. Групами по 10 душ, ми сідаємо до гідропляна. Короткий розбег по спокійному озері, і ми вже в повітрі. Неймовірно скоро під нами провалюються дерева, наше озеро меншає, та ось на обрії з'являються нові озера. Літак набирає висоти, ледве можна розпізнати човни на озерах, а під нами їх вже десятки. (всього в парку їх нараховують 2,400!). Картина справді вийняткова: у вечірньому сонці блищить і переливається вода

озер, цих срібних островів у оксамитному морі лісу. З висоти 3.000 футів око охоплює назабутній краєвид, а кожного разу, коли гідроплян робить коло, вода мерехтить всіма барвами веселки в промінні вечірнього сонця.

Всі вже на землі, а наш літак стартує знову — його пілот хоче показати нам техніку т. зв. водяних бомб, яку застосовують при гасінні лісових пожеж. Гідроплян розганяється, набирає повні поплавки води, робить коло над лісом, а над самим озером скидає цю воду. Через швидкість і висоту, з якої вона падає, вода відразу перетворюється на дрібний пил, що нагадує густу масу білої пари. Через таку розпорошенність одна "бомба" змочує досить велику площину лісу.

Вже смеркає, коли ми повертаємося до нашого гостинного притулку. На містку між тихими озерами запалюється разок кольорових вогнів. Вони відбиваються у воді разом з тисячами зірок, що вже всипають небо. Жаби, цикади, коники і нічні птахи розпочинають свою величну нічну симфонію.

Ще одне озеро

І знову ранок, і знову перед нами стелиться дорога, розгортається зелені хвилі лісів. Тепер ми "повертаємося до цивілізації". Що далі ми посуваемося на південь, то більше населених місць ми проїжджаємо, зустрічаємо більше авт, людей. Чиtasмо вже знайомі написи: Гантсвіл, Брейсбрідж, Грейвенгурст... це вже район Мускоки.

Нарешті — Орілія: наша перша зупинка сьогодні. Перші білі поселенці з'явилися в цій місцевості в 1832 році. Зараз тут мешкає понад 20.000 душ, це — один з найбільше знаних відпочинково-роз-

вагових центрів Онтаріо. Цікаве те, що за рахунок туристів взимку кількість населення Орілії зростає приблизно вдвічі, а влітку більше ніж в 5 раз. Місто розташоване при вході до однієї з найкращих заток озера Сімко, і тут є добре умови для всіх видів спорту, літнього й зимового, для рибалок, мисливців, лижв'ярів. Біля Орілії жив і працював відомий письменник-гуморист С. Лікок.

На прийнятті, влаштованому для нас, Мер і члени міської управи розповідають багато цікавого про це місто та його околиці. В парку над озером ми оглядаємо величний бронзовий монумент Шамплейну, потім неохоче прощаємося з гостинними представниками міста й рушаємо в далішу путь.

В глибину віків

Наша подорож добігає кінця. Остання зупинка перед Торонто. Від берегів озера Сімко ми перенеслися на берег озера Гурон, до Мідленду — місцевості багатої на історичні пам'ятки. Саме тут понад 350 років тому стали з'являтися перші європейські поселенці. Ми оглядаємо недавно реконструйований форт Сейнт Марі, заснований ще в 1639 році. Тут 15 французів-місіонерів, що належали до ордену езуїтів, проповідували християнську віру серед індіян племені Гурон. Згодом число європейців збільшувалося, сюди прибували з Франції ремісники, вояки, слуги. Форт Сейнт Марі прописував 10 років. За цей час кількість мешканців доходила до 66. Тут були побудовані каплиця, житлові будинки, шпиталь, майстерні. Почало розвиватися сільське господарство.

Та в 1649 році племена Гурон, які в свій час на-

раховували між 20 і 30 тисяч душ, були заатаковані ворожими Ірокезами. В боротьбі, що закінчилася майже цілковитим винищеннем Гуронів загинуло п'ять французьких священиків. Хоч сама фортеця не зазнала нападу Ірокезів, вона була ізольована серед спалених і спустошених сіл. Тому решта європейських місіонерів підпалила форт і вимандрувала з нього, а весною 1650 р. французи разом з жінкою вцілілих Гуронів повернулися до Кебеку, і протягом 200 років ця місцевість залишалася в своему первісному дикому стані.

На території форту зараз реставровано чимало будівель. Ми оглядаємо засіки для збіжжя, клуні, стайні, а далі помешкання езуїтів, каплицю, столярську майстерню, кузню. Дуже цікавими є громадський будинок індіян-гуронів і намет Ірокезів. Реставратори багато попрацювали, відбудовуючи це поселення. Чимало знаряддя, що можна побачити тут є автентичним, знайденим на місці, а деяшо привезене з Франції, як, наприклад, дзвін, датований 1648 роком. Всі споруди будувалися за старими методами, вживаними в 17 столітті, в багатьох випадках для цього застосовували відповідних інструментів. Безсумнівно варто відвідати цей найстаріший в Онтаріо пам'ятник давно минулих часів.

Поворот в сучасність

Ми знову в повному складі. Всі обмінюються враженнями від щойно побаченого. А враження ці справді глибокі. Несподіваним і незвичним здається сучасний автобус після навіть короткотрива-

Пристань на озері Аровгон

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у США І КАНАДИ

31 серпня та 1 і 2 вересня 1968 року на оселі ОДУМ-у "Київ" в штаті Нью-Йорк відбулася зустріч ОДУМ-у США і Канади, присвячена 50-річчю Української Народної Республіки.

На цю зустріч з'їхалися одумівці Америки й Канади. Навіть найвіддаленіші філії, як от філія Міннеаполіс, Сен Пол, мала на зустрічі 10 представників на чолі з головою філії Василем Булавицьким.

Зустріч розпочато в суботу піднесенням прaporів: українського, американського та одумівського.

Дефіляду одумівок і одумівців, перед якими майорили прaporи: український, канадський, американський та філій ОДУМ-у приймали члени ЦК та ГУ ОДУМ-у США і Канади, Єпископ Олександер та Петро Волиняк — член Вищовної Ради ОДУМ-у Канади. Довгі лави одумівців, пройшовши перед трибуною, вишикувались у літеру "П". Бунчужні трьох рамен літери "П" — Маруся Бойко, Олександер Косенко і Віктор Григоренко — стали до звіту. Дефіляда одумівських частин закінчилася коротким словом голови ЦК ОДУМ-у Юрія Криволапа до членів ОДУМ-у, батьків та присутніх гостей.

ПЛЕНУМ ОДУМ-у

В той час, як одумівці-спортсмені далі змагалися за переходову чашу з відбиванки, в залі оселі відбувся пленум ОДУМ-у США. Голова ГУ ОДУМ-у Володимир Григоренко запросив до президії Єпископа Олександра, Юрія Криволапа, голову ЦК ОДУМ-у та Леоніда Ліщину, голову ГУ ОДУМ-у Канади й зачитав порядок пленуму. Присутні делегати від філій та гості-одумівці з Канади, знаючи про працю всього ОДУМ-у з "Інформатором", який видає голова ЦК ОДУМ-у Юрій Криволап — висловили бажання прислухати лише доповідь та обмінятися думками.

Доповідь про минуле й майбутнє ОДУМ-у прочитав д-р Анатолій Лисий, один з активних сеньорів одумівської родини, який спільно з іншими прихильниками ОДУМ-у, відновив і активізував ОДУМ у Міннеаполіс, Сен Пол. Цікава є змістовна доповідь, поміщена в "Молодій Україні", викликала жваву дискусію. Як відомо, переважаюча більшість членів ОДУМ-у є дітьми батьків православного віровизнання. Але члени ОДУМ-у, чи краще філій ОДУМ-у, на жаль, не завжди знаходять належну підтримку й зрозуміння від українських православних парафій.

Після вечері на новозбудованому майданчику, серед зелені дерев, прикрашених різномальоровими світлами, що створювали романтичний настрій, відбулася забава, яка закінчилася о 3-ій годині ранку.

ДРУГИЙ ДЕНЬ ЗУСТРІЧІ

Цей день, що припав на неділю, розпочався архиєрейською Службою Божою, яку відправив

Біля пам'ятника Шамплейну в м. Орілія

лого перебування у світі, який не мінявся 350 років...

Перед нами розстиляється знайома дорога на південнь, до Торонто.

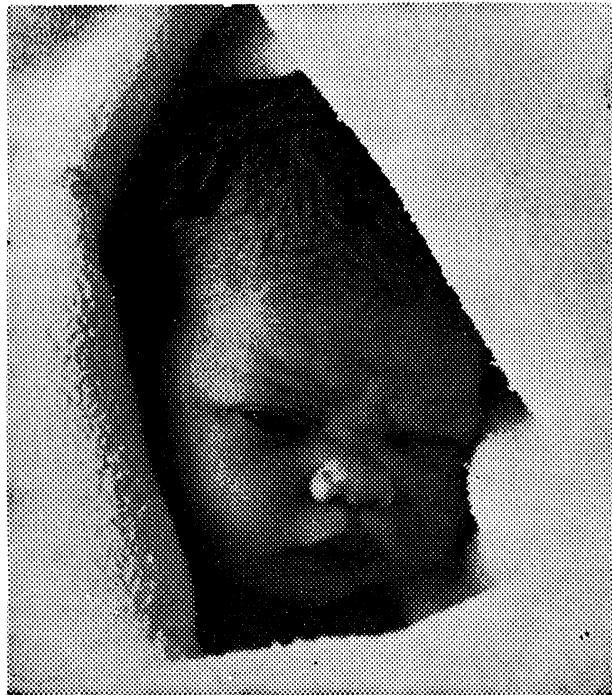
Ще півтори години і ми прощаємося з своїми колегами...

Позаду залишаються п'ять день подорожі, 800 миль доріг. Та спогади, які після себе лишає мандрівка по гарних, цікавих і гостинних місцях нашої провінції — незабутні.

І особливо тепер, коли з дерев вже злетів останній лист, коли там, де ми проїжджаємо, мабуть, все вже біле, так приемно уявити гаряче й пахуче літо, безкрай ліси, тихі озера. З вдячністю згадуються всі цікаві й приемні люди, разом з якими ми в погожі липнєві дні знайомилися з красою широких онтарійських просторів.

**ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ЗАЛЕГЛУ ПЕРЕДПЛАТУ?
ЯКЩО НІ — ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО !**

КАНАДЕЦЬ

... БІЛЬШІСТЬ КАНАДЦІВ НАРОДИЛИСЯ В КАНАДІ ...

Однак у 30 установах суду відділу громадянства, розташованих по всій Канаді, біля 60 тисяч людей річно стають громадянами країни, яку вони самі собі вибрали за другу батьківщину.

Чи Ви маєте права на користування привілеями канадця?

Чи Ви готові прийняти на себе відповідальність члена канадської громади?

Довідайтесь про це в найближчому суді відділу канадського громадянства. В цих справах Вам допоможуть у слідуючих містах: Галіфаксі, Монктоні, Монреалі, Оттаві, Садберрех, Торонті, Гамільтоні, Сент-Катаринсі, Кіченері, Лондоні, Віндзорі, Вінніпегу, Реджайні, Саскатуні, Калгарах, Едмонтоні та Ванкувері. Ви також можете писати на слідуючу адресу:

Registrar of Canadian Citizenship,
Secretary of State Department,
Ottawa.

КАНАДСЬКИЙ УРЯД

Єпископ Української Православної Церкви Владика Олександер, духовний опікун ОДУМ-у.

КОНЦЕРТ

Першою точкою мистецьких виступів філій, якими керував Володимир Григоренко, був спільній виступ, близько 150 осіб — струнної оркестри ОДУМ-у Чікаго та хору філії Торонто, які виконали марш ОДУМ-у "Ми об'їхали землю навколо". Цікаві й добре підготовлені точки концерту виконали мистецькі одиниці найбільших філій ОДУМ-у з Чікаго, Торонто та Філадельфії.

Струнна оркестра ОДУМ-у з Чікаго, під керівництвом Анатолія Луппо в кількох виходах виконала "Український марш", "В"язанку українських мелодій", "Концерт — увертюру" (муз. О. Шанно) та "Сусідку".

Хор ОДУМ-у з Торонто (Канада) під керівництвом Валентини Родак виконав "Лелеченьки" (сл. Д. Павличка, муз. О. Білаша), "Ой, пливі вінок" (сл. Д. Луценка, муз. І. Шамо), "Цвіте терен", "Ой чорна я, чорна" (заспівали Оля Дрозд і Віктор Духнай) і "Реве та стогне Дніпр широкий". Аансамбль бандуристів ім. Гната Хоткевича філії Торонто (диригент Валентина Родак) виконав "Запорозький марш", а мішаний хор і бандуристи — "Повій вітре" (муз. В. Ступницького) та "Київський вальс" на слова Ліді Китаєвої. Мистецькі виступи згаданих філій розділяли виступи філії ОДУМ-у з Філадельфії. Аансамбль бандуристів під керівництвом Зої Граур виконав "Тихо над річкою", "Взяв би я бандуру" та "Ой, горе тій чайці". Танцювальна група ОДУМ-у з Філадельфії, яка є однією з найкращих груп на еміграції, протанцювала "Ой лопнув обруч" (солісти Тамара Федоряка і Володимир Хапко) та "Гопак-вихор". Танець "У квітневому саду", хореографія Зої Граур, виконав танцювальний ансамбл "Волошки" ОДУМ-у з Філадельфії. Між точками концерту керівник програми просив до слова віцепрезидент УНР Миколу Степаненка та голову Українського Робітничого Союзу Антона Батюка. У другій половині концерту завітав на зустріч ОДУМ-у Президент УНР Микола Лівицький, якого одумівці та публіка привітали гучними оплесками. Він тепло вітав молодь ОДУМ-у, яка від самих початків свого заснування, стоїть твердо на засадах УНР, й бажав їй якнайкращих успіхів. Концерт ОДУМ-у закінчено маршем ОДУМ-у та українським гімном, які спільно виконали струнна оркестра з Чікаго та хор ОДУМ-у з Канади.

ВИБІР КОРОЛЕВИ ОДУМ-У

Вибір королеви ОДУМ-у розпочато в суботу на забаві. Комісію-жюрі очолив Леонід Ліщина. Філія ОДУМ-у з Торонто подала таких кандидаток: Олю Огоновську, Надію Цибеню та Маркусю Бойко; філія Лонг Бренч (Канада) — Віру Семенів і Олю Байрачну; з Америки філія Чікаго подала кандидаток: Валю Пошиванік,

Людмилу Ревенко і Євгенію Петренко. Філія з Філадельфії — Тамару Федоряку, а Трентон — Ольгу Сліпченко.

Комісія-жюрі, вибираючи королеву, брала під увагу не лише красу, але й активність кожної кандидатки на королеву. А через те, що всі кандидатки беруть активну участь у мистецьких одиницях та в праці своїх філій, є членами головних управ та філій, виховниками, мають вищу освіту або вчаться в університетах — то вибір однієї з них був не легкий.

Вислід комісії та коронування відбулося під час концерту. На арену-сцену покликано всіх кандидаток на королеву і проголошено та короновано на королеву Тамару Федоряку з Філадельфії.

Тамара Федоряка є заступником голови філії та референтом юнацтва. Вона відзначена філією як найактивніша працівниця Ю ОДУМ-у та ОДУМ-у. Тамара є виховником, керівником танцювальної групи та членом танцювальної групи філії, грає на бандурі, співає в хорі філії й в ансамблі "Червоні маки", є керівником групи вишивальниць.

БЕНКЕТ

У неділю після мистецької частини в їдаліні оселі відбувся бенкет з участю Президента УНР Миколи Лівицького та інших визначних діячів, як одумівських так і громадських. З головними доповідями на бенкеті виступали Президент Микола Лівицький, віцепрезидент Микола Степаненко. Забирали слово також голова Представництва Виконавчого Органу УНРади Іван Крамаренко, перший голова ГУ ОУРДП Юрій Нагорний, працівник Державного Департаменту США Кость Варварів та інші. Програмою бенкету керував Євген Федоренко.

ВАТРА

Другий день зустрічі закінчився ватрою, після якої багато одумівців уже вирушили назад додому. Ватра завжди є імпрезою молоді, на якій усі виконавці та слухачі це молодь. Довколо огню, всі одумівці творять одну велику родину. Тут почуете і сольо співи, й дуети, і спів усіх присутніх. Співи та жарти тривали далеко за північ.

Успішну зустріч ОДУМ-у США і Канади завдачається організаційному комітетові зустрічі, в склад якої входили: Євген Кальман (голова), Олексій Пошиванік, Віктор Корсунь, Петро Родак, Леонід Ліщина, Володимир Григоренко, Віктор Росинський, Юрій Криволап, Олексій Коновал, Семен Лободенко та Євген Федоренко, управі оселі ОДУМ-у, всім філіям, батькам та гостям.

ДО НАШИХ АВТОРІВ

Просимо матеріали для "Молodoї України" писати або друкувати на машинці через широкі інтервали і на одному боці аркуша. Це заощадить час і полегшить працю так редактора, як і складача.

Вільям ЛІГОСТОВ

КАТАСТРОФА В РАЮ

(Продовження)

ПОДАЧА СЬОМА

ЯК БЫ ТАМ НЕ БУЛО. А СЛОВО — ВЕЛИКА РІЧ. ДРУГА ЗУСТРІЧ З ПРЕКРАСНОЮ КІБЕРТОНКОЮ

Враші ми з Ерудитом вирушили на атомокарі за місто до резиденції Чудотворця Дванадцятого, котрий тепер перебував у черговій відпустці і тому міг легко обходитися без двійника.

На дванадцятому кілометрі південного шосе зупинилися біля стрілки, яка вказувала наліво і застерігала: "Проїзд заборонено. Два роботи-гвардійці відкозиряли Ерудиту, зазирнули в багажник, обмащали мене з голови до п'ят і тільки після цього дозволили звернути на заборонену допоту, обсадженню стрункими тополями.

Незабаром ми опинилися перед важкими кованими ворітами, від яких наліво й направо тягнулася нескінчена висока огорожа з надтвердих матеріалів. Через кожні п'ятдесят метрів над огорожею здіймалися вежі, на яких стояли озброєні гвардійці.

Повторилася процедура ще прискіпливішої перевірки, і ми в'їхали на територію резиденції. Під шинами атомокара, який стишив хід, мелодійно поскрипував золотий (не золотистий, а таки справді золотий) пісок. Над алеєю сплели віття чудернацькі дерева, усіяні курми та півнями. То ліворуч, то праворуч виблискували між зеленню водойми та водограї, там плавали табунами качки, гуси. Безліч роботів сновигало повсюди. Одні рівняли, підсипали золотий пісок на доріжках, інші вибирували найменші трісочки, камінці, підстригали маленькими ножицями кущі. Загін роботів висмоктував пилососами пил з дерев.

Обабіч алей причаїлися, замасковані віттям, численні служби, допоміжні приміщення. Тільки за годину ми підкотили нарешті до головного під'їзду головної резиденції, де вишикувалося дванадцять рожевих лімузинів з фамільним гербом вождя на лобовому склі.

Два гвардійці знову перевірили наші повноваження і підняли ліфтом на дах резиденції. Під тентом у шезлонгу напівлежав Чудотворець Дванадцятий. Він куняв. Троє вродливих кібертонок обережно помахували на ним величезними віялами з ічічих хвостів. Поруч стовбичив озброєний робот-гвардієць.

— Одна невеличка справа... — тихо повідомив йому Ерудит.

Той приклав пальці до зуст:

— Тсс... Урочистий сніданок.

Ми завмерли за кілька кроків од вождя. Тим часом загін роботів у супроводі озброєних гвардійців підкотив величезний рожевий візок, на якому стояла півлітрова пляшка з кремовою рідинкою. Шийку пляшки увінчувала звичайна гумова соска.

Охоронець взяв пляшку, уважно ознайомився з папірцем, приkleєним до неї. Потім навшпиньках підійшов до Чудотворця, роззвив йому рота і заправив туди соску. Той, не відкриваючи очей, гикнув і смачно заплямкав, як немовля. Охоронець лівою рукою тримав пляшку, а правою масажував живіт хазяїну. Тріо кібертонок упівголоса затягнуло тутешній гімн.

— Що ж то він смокче? — пошепки запитав Ерудита.

— Мовчіть. Пташине молоко...

За півгодини Ерудит назажився підступити до вождя.

— О, великий і наймудріший! До вас тут один прохач. Звольте вислухати.

— Ну, що там іще? Не можете без мене й кроку ступити. Горе мені з вами, йолопами, і під час відпустки спокою нема.

— Уклінно перепрошую, — мовив боязко Ерудит, — але це питання можете вирішити тільки ви.

Вождь сердито засопів і кинув:

— Ну, паняй...

Я підступився ближче й почав викладати суть справи. Намагався підбирати якнайпростіші вирази, але, присягаюсь, вождь анічогісінко не збагнув. Він так і не розплющив очей. Може, просто спав. Але ж, як тільки я кінчив, обізвався:

— Казна-що... Що собі думає Кібер! Випустив з лепрозорію такого навіженого... А втім, у нас свобода слова. Можеш патякати що завгодно...

Ерудит смикнув мене за руку, і ми, скориставшись паззою, подалися до сходів. Дозвіл є!

В атомокарі ми дозго мовчали. Я був приголомшений помпезністю резиденції. Поцікавився: невже Чудотворець живе один на такій території, з такою челяддю.

— Так, — підтверджив Ерудит. — Більше того, — у нього дванадцять таких резиденцій. І в кожній — штат із ста дванадцяти кібертонок і тисячі двохсот роботів...

...Опіздні Палац праці був п'єрапезнений.

Чудотворець, важко крекучи, вмостився на почесному помості. Він перервав відпустку, щоб послухати мене.

І ось я на трибуні. Можете уявити, як хвилювався. Вперше в житті наважився публічно виголосити промову. Промову без жодної формулі! Набрач у легені повітря і...

— Брати! Друзі! Хоч на хвильку перестаньте жувати, вислухайте мене. Гляньте — у мене руки і ноги, голова на плечах. Я говорю, і, згодиться, навіть доладу. Який же я навіжений? Я — людина. Звертаюся до вас, як до свідомих істот. Як до братів...

Жодна голова не повернулася в мій бік. Тільки одна постать ворухнулась... Так, то була моя знайома кібертонка. Вона встала з-за столу, пі-

дійшла ближче і, спершись ліктями на поміст, очікувально дивилася на мене:

— Ну, говори. Говори, любчику.

Її поява не віщувала нічого хорошого...

І до кого звертатись? І з чим? Все, що цілу ніч напихав собі в голову, миттю здиміло. Що-правда, відчуваєв на тілі тези промови, притиснути до живота резинкою трусів. Приготував їх про всякий випадок, але заприсягнувся не користуватись. Бачите, я зневажав промовців, які не можуть відірвати носа від тексту, які не годні зліпити докупи кількох сліз. Тільки опинившись у шкурі оратора, зрозумів, як оце важко — обійтися без шпаргалки. Особливо, коли в голові пусто. Я не міг пригадати жодного слова з тексту. Може б, і пригадав, якби там була хоч одна формула, цифра... Жодної зачіпки. Самі слова й слова. Мить була така відповідальна... Вирішив поступитися принципам, втяг з-за пояса тези. Втупився в текст.

Я читав довго. Я вичитав їм геть усе, що про них думав. Я звинувачував і застерігав. Я ганьбив і закликав. Мертві тиша, що запала в залі, надихла.

Я читав доти, поки не почулося розкотисте хропіння. Лише тоді наважився відірвати очі від папірців. Глянув у зал. Усі лежали покотом. Вождь куняв. Лише моя дама без імені стояла біля трибуни. У неї очі теж злипалися, і їй, очевидно, ледве вистачало сили стояти. Як би там не було, а слово — велика сила.

У залі з'явилися роботи. Вони підбирали всіх підряд. Команда витверезника, певно, подумала, що стався поголовний перепій.

— Ну, любчику, говори, говори ще, — соня промімрила кібертонка.

Кінчати доповідь для неї? Чи варто?

В цю мить Чудотворець розплюючив очі, по-зіхнув:

— Усе?

— Так, — безнадійно махнув рукою у відповідь.

Вождь глянув у залю і наказав:

— Гей, роботи, припиніть... Кібертонці не п'яni, їх приспав цей безбородий. Візьміть його і киньте у пріорву. Щоб більше нікому не морочив голову. Щоб не заважав нам працювати. Хай живе моя мудрість!

Ерудит кинувся до роботів, що наблизилися до мене з носилками, але голос Чудотворця зупинив його:

— Назад! До мене!

Ерудит потупцяв на місці, винувато розвів руками і подався до вождя.

Далі все пішло, як по-писаному, писаному в дешевому детективі. Кинули на носилки. Довго несли вузенькою стежечкою серед непролазних кущів. Вдалині — висока скеля. З неї, мабуть, і пожбурять...

Заплюючи очі, мене ніби паралізувало. А може, я справді паралізувало? Ось не можу ж по-вопухнити ні лівою рукою, ні лівою ногою.

Незабаром знепритомнів. Перед тим попро-

П. Сліпченко

ЛЮТИЙ

Ось рядно біленьке постелила
Вже зима — красуня молода,
Вікна всі прозорим цвітом вкрила,
А мороз до хати загляда.

Вітер і пекучий і холодний,
Мов на світ розгнівавсь і людей.
Завиває, наче вовк голодний
Наганяє страху до грудей.

Дерева поскрипують безлисті,
Потопають в білому пуху
І сумує хатка в полі чистім
У шовково-сніжному вінку.

щався з життям — з дружиною, з Землею, і, ніде правди діти, з прекрасною кібертонкою.

Але, виявляється, трохи поспішив... У напівзабутті, в якісь маячні, що тільки зрідка освітлювалася проблисками свідомості, пробув кілька годин. Повірив, що ще на цьому світі лише тоді, коли почаз відчувати правий бік тіла. Його розколював дикий біль. Обмащав себе. Ніби я. І голова на місці. Ноги залити липкою рідиною.

Потроху розгледівся. Гойдаюсь високо над землею між стовбуრів крислатих дерев. Угорі височіє скеля, виблискуючи чорним камінням у промінні призахідного сонця. Роз'язав кілька рівнянь і дійшов виснозку: неминуче мусив розбитись. Верхів'я дерев, очевидно, пом'якшили удар, а потім заплутався в ліянах... Краще б їх не було! Тепер конай між землею і небом...

Знизу тхнуло розігрітою зологою землею. Запахи пріого, листя дурманили. Легкий вітерець гойдав безсиле тіло — хить-хить... Біль у тілі гострішав. Знову пітьма закрила очі, знову зневідомнів.

Очуняв, коли сонце вже зняло. Відразу зафіксував — лежу на купі м'якого листя. Навколо густа темрява! Тільки високо між кронами дерев поблискують зорі та зрілка виткнеться ріжок енергоблока, який править водночас і за нічне світило.

Здригнувся — хтось гладить мене, ось провів м'якою теплою долонею по щоці.

— Хто тут?

— Спокійно, спокійно, любчику... Це я.

Ага, прекрасна кібертонка... Що їй сказати? Попросити, щоб добила? Й справді — іншого виходу нема:

— Навіщо ти зняла мене? Навіщо? Все одні помру. І чим швидше, тим краще.

— Ти знову верзеш дурниці. Хто ж помирає у такому віці?

Ну, як їй втокматити, що люди помирають не тільки від старості?

(Далі буде)

ПЕРШІ КРОКИ

(ТВОРЧІСТЬ МОЛОДИХ)

Юрій КИРИЛЕНКО
учень середньої школи

ПАРТНЕРИ

"Півтора мільйони! Чудово! Нас можна вітати!"

"Так, дуже добре. Наша найбільша здобич досягнена!"

"Отже ми тут. Двері найглибшого льоху ставровинного замку міцно замкнулись за нами!"

Геніяльно! Нас ніколи не знайдуть тут!"

"Як ти гадаєш, коли ми вийдемо звідси?"

"Дуже скоро. Хоча кілька людей і знають про цей тайник, але про наше перебування тут не підозрюють. До того ж лише Сміт може відімкнути ці двері й випустити нас, і я б сказав, що нам ніщо не загрожує".

"Чому ти такий певний, що Сміт нас випустить?"

"Він дістає свою пайку грошей. Адже так? О, він нас випустить!"

"Що ти робиш з цим пістолетом?"

"Цілюся в тебе, як бачиш. Сядь тут. А тепер я хочу дещо сказати тобі. Пригадуєш нашу операцію у Вегас у '51? Як ти думаєш, хто подав фотографії, які коштували тобі 10 років? Або хто, ти гадаєш, попередив поліцію про твоє перше діло в Канзасі? — Той самий хлопчина, який тебе на це намовив — твій покірний слуга. Чи ти це й тепер припускаєш, що дістанеш третину цих грошей?"

"Ви з Смітом заберете все?"

"Достеменно!"

"Ти все це заплянував, чи не так?"

"Звичайно".

"А чия це була ідея?"

"Смітова. Він телефонував до мене декілька днів тому і запропонував мені це".

"А які ж деталі?"

"Дуже прості. Сміт приїжджає, ми з ним забираємо гроши, а ти залишаєшся тут".

"Мудро".

"І навіть дуже. Але я певен, що це не все, що ти хотів сказати".

"Ти знаєш мене вже двадцять п'ять років. Чи тобі відомо, що я невигойно хворий?

"Ні".

"Так воно є. Більше того, — лікарі сказали, що дні мої раховані".

"Я..."

"Чи ти коли небудь зустрічався з Едом Смітом?"

"Особисто, ніколи".

"То ти про нього нічого не знаєш?"

"Я говорив з ним по телефону".

"Ти міг говорити з ким завгодно. Є дещо про Сміта, що ти мусиш знати. Але закім я тобі про

Люба ЦИБЕНКО
студентка політехнічного інституту

УКРАЇНІ

Не спіть, прокидайтесь, Карпати,
Тумани розвійте всі темні.
Прокиньтесь, годі вам спати,
Бо сни не потрібні, даремні.

Чом сонце сковалось за хмари,
Сопілки не чути на плаю:
Де люди веселі, де вівці, отари?
Чи Бог вас за щось так карає?

Вкраїно, знедолена ненько,
Дивися, що діється в світі,
Як плачуть безсилі маленькі
Сусідом покривдені діти.

Всього ти зазнала!
Страждання за правду, за віру,
Тортурі і люту недолю
У тюрмах далеких Сибіру.

Ми з яблуні зірвані квіти
Далеко від рідного неба
В чужому далекому світі
Живем і працюєм для Тебе.

Ми віримо в Тебе, єдина,
В народ наш страждаєний великий.
Минеться терпіння година,
І станеш Ти вільна навіки.

Чекаємо, здійсняться мрії,
Здобудеш свою ти державу.
І в Києві дзвони Софії
Розкажуть про волю і славу!

те скажу, вислухай ось це: все, що ти мені розповів про себе не є несподіванкою для мене. Я знов про це давно. Ти зараз багатий, і ти будеш багатим так довго, поки ти житимеш. Ще я хочу сказати, що Ед Сміт не є нашим третім спільноком і він не відімкне нам дверей. Він навіть не існує як такий, бо Ед Сміт — це я.

Звертаємо увагу Шановних Читачів на нову адресу адміністрації "Молодої України":

"МОЛОДА УКРАЇНА"
administration P. O. Box 416, Willowdale, Ontario,
Canada

ФУНДАТОРИ ПАМ'ЯТКОВИХ ПРЕМІЙ ДЛЯ КРАЛЬ СУЖ

Це вже ввійшло у звичай Спілки Українських Журналістів, що кожна із кандидаток на Кралю Української Преси даного року отримує на Равті Української Преси пам'яткову премію, перший том англомовної Енциклопедії Українознавства, вартості 37.50 дол. На останньому Равті Преси у Торонті, 1-го лютого ц. р. 20 кандидаток на Кралю отримало цю цінну книжку. Разом за останні 3 роки (1967, 1968, 1969) 50 наших не тільки гарних, але і свідомих, активних у молодіжних організаціях і визначних своїми талантами дівчат стали власниками цього важливого посібника у ділянці українознавства. Цей факт завдячуємо шляхетному і патріотичному жестові наших установ, підприємців та професіоналістів у Торонті, які кожного року є фундаторами цих премій.

Нижче подаємо список українських установ, підприємців та професіоналістів, що уфундували цього року згадану енциклопедію українознавства для 20 кандидаток поодиноких українських часописів:

Українська опалова фірма Алберта Фюел Ойл Ко., вул. Батирст 278
Союз Українок Канади, Торонто
Українська Гуртівня Ю-Бі-Ей, 300 Двайт аве., Етобі-кок.
Петро Баер, Торонто
Роман Чолкан і Спілка — продаж реальностей і обезпеченева агенція, вул. Блур-захід 1190
Українська меблевая фірма "Рочестер фернічер" — вул. Каледж 423
"Трайдент" Іншуренс Сервісіз, українська асекураційна фірма, вул. Блур-захід 2196
"Трайдент" Ріел Естейт Лтд., вул. Блур-захід 2196
Об'єднання Українських Підприємців і Професіоналістів, Торонто
Українське Лікарське Товариство, Торонто
Українська імпортсва фірма "Орбіт", вул. Блур-захід 460-464
Українська пекарня "Том Тавн Бейкері", Кейн аве. 194
Українська пекарня "Фючер Бейкері", вул. Квін-захід 735
Д-р Модест Мицик, вул. Раннемід роуд 272
Українська книгарня "Арка", вул. Квін-захід 575
Українська опалова фірма "Фючер Фюел Ойл Лтд.", вул. Блур-захід 945
Українська опалова фірма "Дніпро" Фюел Ойл Лтд. вул. Дандес-захід 2174
Українська Торонтська Кредитова Спілка, вул. Каледж 297
Українська Кредитова Спілка "Союз", вул. Батирст 406
Українська Кредитова Спілка "Будучність", вул. 140 Батирст
Українська Кредитова Спілка при церкві Матері Божої, вул. Батирст 278
Український Народний Союз, Джерзі Сіті, Н. Дж.
Український щоденник "Свобода", Джерзі Сіті Н. Дж.

П. Сліпченко

З И М О В Е

Радіючи, діти спускалися
На санках із гір снігових.
І дзвінко до мене озвались:
"Гей, дядьку, попробуй, злови!"

А інші, то ті ковзанами
Черкали і краяли лід.
"Гей, дядьку, чи встигнеш за нами?
Рушай же скоріше услід!"

Мене заставляє згадати
Дитинство далеке цей сніг:
І лід, і ставок, і санчата,
І холод, і жарти, і сміх.

Не гріють старі рукавиці,
Я зашпори чую в руках.
І бачу, стрибають синиці
Веселі по голих гілках...

Зима заставляє забути
Про те, що мені п'ятьдесят,
І знов мені хочеться бути
У колі веселих хлоп'ят.

А спогад про молодість гріє,
І ось я уже на льоду,
Що серце мое не старіє
Я зараз усім доведу.

І так я почав молодіти,
Собі одягнув ковзани.
Зі сміху качалися діти,
На мене дивлячись вони...

Управа Спілки Українських Журналістів Канади складає всім вище названим установам, підприємцям, професіоналістам і окремим громадянам за їх зразкову жертенність, щире спасиби! Крім цього лякує українській фірмі продажу реальностей п. Богдана Синишина "Прогрес" Ріел Естейт при вул. Блур-захід 1072 за щедрий даток 50 дол. на декорацію залі, Пластовій кооперативі "Плей" за доставу потрібних примірників Енциклопедії, фотографічному заведенню п-ва Ст. і О. Кутових "Стівен Фото-студіо" при вул. Блур-захід 927 за зразкове виконання світлин Краль, і п. Я. Танчакові, вул. Батирст 917 за інсталяцію додаткових голосників на залі.

Управа Спілки Українських Журналістів
Канади

Левко РОМЕН

Д О Л Я

Хоч ворогам сприяєш, доле, —
Нас не відвернеш від мети!
Стихію можна запрягти,
Та знищити — ніколи!

Десь там Дніпро, мов скутий раб,
Свій труд веде маєстатично...
Та бурі грають громовично
І грім їх не послаб!

Так на турбіни й Ніягара
Вергає силу водних мас.
Гримить снага — і кожний час
Тремтить напруга яра!

Народе мій, Ти мов Самсон
(Видющим став Твій зір суворий!)
Розхитуй гноблення підпори, —
Минеться Твій полон!

(Із збірки "ДУБ-НЕЛИН", що незабаром появиться друком).

МОЛЕБЕНЬ ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД І ЙОГО УРЯД

26-го січня 1969 року в українській православній церкві св. Вознесення м. Ньюарку, Н. Дж., був відправлений молебень за український народ, Президію і членів Української Національної Ради та членів Виконного Органу УНР. Молебень відправив от. прот. д-р С. Гаюк.

В своєму слові от. прот. Гаюк пригадав присутнім нашу дорогу столицю Київ, Софійську площа і дні 22. 1. — 1918 і 22. 1. — 1919 року, коли було проголошено Українську Народну Республіку і її Соборність.

На молебні були присутні члени молодечої організації ОДУМ-у в своїх одностроях і з прапором. Всьому Українському Народові та Державному Центрові УНР було проспівано много-ліття.

На прохання Товариства Прихильників УНР м. Ньюарку, Ірвінгтон, Н. Дж., було переведено збірку на потреби Державного Центру УНР. Збірка дала 85 дол. 75 центів, які були другого дня надіслані по належності.

За проголошення от. прот. д-р Гаюком збірки та за дозвіл її Парафіяльною Радою, Товариство Прихильників Української Народної Республіки м. Ньюарку — Ірвінгтону висловлює от. прот. д-ру Гаюку і Парафіяльній Раді свою сердечну подяку.

ДРУГИЙ КОНКУРС СУЖ КАНАДИ НА ТВОРЧІСТЬ МОЛОДИХ

Управа Спілки Українських Журналістів Канади проголошує оцим Другий Конкурс на літературну і журналістичну творчість молодих авторів, яких твори друкувалися українською мовою на сторінках українських часописів або журналів, або були видані окремими виданнями у вільному світі в 1968-му році.

В конкурсі можуть брати участь молоді автори до 25-го року життя або до віку закінчення університетських студій.

Конкурс молодої творчості за 1968-ий рік буде проведено за такими правилами:

1. Кожна редакція українського часопису або журналу у вільному світі надсилає на конкурс найбільше три, вибрані нею твори молодих авторів у формі вирізків із сторінок своєї публікації (статті, репортажі, літературні прозові або поетичні твори, спомини, нариси і т. п.). Всі ці твори мусили бути друковані в даному часописі або журналі, або видані окремим виданням в 1969 р.

2. Молоді автори можуть теж особисто надсилати на конкурс свої твори, які були друковані в часописах чи журналах, або видані окремими виданнями в 1968 році.

3. Жюрі, покликане Управою Спілки Українських Журналістів Канади, вибере з-поміж надісланих на конкурс творів найкраї твори з ділянки журналістики, літературної прози і поезії і призначить нагороди. Жюрі матиме право встановити класифікацію і кількість нагород, відповідно до надісланого конкурсового матеріалу.

4. Спілка Українських Журналістів Канади призначує від себе на премії для авторів нагородженіх творів 150 дол. і закликає українське громадянство добровільними пожертвами збільшити цей фонд конкурсових премій.

5. Реченець для надіслання конкурсових творів кінчиться 28-го лютого 1969 року.

Управа СУЖ Канади просить Редакції українських часописів та журналів і окремих молодих авторів негайно надсилати конкурсові твори. Імена авторів і назви часописів, що надсилають твори на конкурс, треба подавати в окремому заклеєному конверті, позначеному гаслом, яким треба позначити також конкурсовий твір. Конкурсову пошту спрямовувати на адресу:

ASSOCIATION OF UKRAINIAN JOURNALISTS
IN CANADA

P. O. Box 165, Stn. D., Toronto 9, Ont., Canada

Управа Спілки Українських Журналістів
Канади

**ОДУМ — ЦЕ ОРГАНІЗАЦІЯ, ЯКА ВИХОВУЄ
УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ НА ДЕМОКРАТИЧНИХ
ЗАСАДАХ !**

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

КОНЦЕРТ ТОРОНТОНСЬКОГО ОДУМ-У В ЛОНДОНІ, ОНТ.

В неділю, 24-го листопада, 1968 р., українська громада м. Лондона мала одну з найкращих імпрез свого культурного життя — заходом куль.-освітньої референтури місцевого Українського Центру, у його затишній залі, о год. 3.30 по пол. відбувся Концерт Хору "Молода Україна" з Ансамбллю бандуристів ім. Гната Хоткевича — філії ОДУМ-у в Торонто, з участю танцювальної групи філії ОДУМ-у в Лонг Еренч.

Це не перший виступ молодих ентузіастів, брали вони участь на Експо - 67, а також в різних ювілеях. Однак, лондонський концерт цього прекрасного молодечого ансамблю слід уважати одним з найуспішніших, під кожним оглядом. Сприяли цьому, в першій мірі молодечий запал й свідомість своїх завдань цієї молоді, переважно учнів, хоч їм дозводиться часом відвувати про би навіть під час шкільних іспитів. Для успіху концерту були старанно й своєчасно пророблені підготовчі заходи, як в Торонті, так і лондонськими одумівцями й приятелями, на чолі з п. Б. Яремченком, як от: реклама, розпродаж квитків, прийняття хору, тощо. Тому й публіки було багато, а хто не був, може пожаліти.

Осіь перебіг цілої імпрези. В неділю хор ОДУМ-у гарно відспівав "Тебе, Бога хвалим" — Д. Бортнянського і "Отче наш" на Службі Божій в місцевій українській православній церкві, де їх привітав о. Настоятель М. Дебрин. Після Служби Божої, там же, за допомогою материнського піклування жіноцтва, місцеві одумівці дружньо вітали та пригостили хористів і гостей смачним обідом.

Концерт в двох частинах, скла дався зі сімох виступів: мішаного й дівочого хорів, з бандурами й без них, солоспівів, гри на фортепіано і танків. Не вважаємо за відповідне підходити до виконавців так критично, як до фахових

артистів, це ж молодечий аматорський ансамбль, охоплений любовним запалом до рідної пісні й слова, який несе їх між людей. І мистецтво їм не чуже. Також постановка скомплікованого ансамблю вимагає технічного знання інсценізації й вміння пов'язати жанри пісень зі зміною 3-ох строїв, танків і музичної частини — в одну цілість концертової імпрези.

І треба признати, що це вдалося, передовсім, зрівноважений диригентці хору й бандуристів — невтомній п-н В. Родак, керівників танцювальної групи п. М. Еалдецькому, а також цілому орнізаційному проводові на чолі з інж. П. Родаком.

Найсильніше враження роблять хори разом з ансамблем бандуристів, який підсилює голосові засоби молодих співаків.

Уміло дібрани пісні обох хорів, зі заспівами й рецитаціями — влучно чергувалися з іншими виступами, а саме: сольоспівом молоденької А. Черняк, яка пішла слідами своїх батьків-співаків, танками, що, пришивши биття сердець глядачів, та грою на Фортепіано здібної Лариси Кузьменко. Особливо рецитациї в музичному супроводі, справляли велике враження на слухачів.

Подобалася глядачам також переміна строїв, особливо довгий стрій, який свою елегантією та стилем нівелював невдоволення публіки надто короткими (майже міні) строями. Треба пам'ятати, що народний одяг є традиційний і жодній моді не підлягає.

Це з загальному, кілька думок, про саме технічне виконання концерту, який одним словом, був прекрасний. Моральний його успіх — великий. Присутні пережили концерт всім серцем. Голова місцевого ОДУМ-у, Ліда Матвіїв піднесла диригентці гарний букет квітів. А захоплена публіка устами п. Ф. Подопригоди висловила свій подив і вдячність молоді й його проводові. Цілий ансамбль і прибулих з ним гостей з Торонта щиро віта-

ли від початку до кінця виключно з прощальним прийняттям в українській православній залі.

Слід ще відмітити, що на цьому ж прийнятті, піднесені на десі хористи обдарували квітами свою диригентку п-ню В. Родак, щоб відзначити її, напевно, жертвенну працю.. Відзначення виконали Н. Байрачна і Ю. Ющенко.

Матеріальний успіх концерту також був цілком забезпечений, це завдяки численній публіці, а також управі Українського Центру, яка стараннями її куль.-освітнього реф. п. В. Тацюка — почислила за залю лише \$15. Для повної інформації — це все треба згадати.

Однак суть цілої справи лежить в самих виконавцях концерту. Хор "Молода Україна" з Ансамблем Бандуристів й танцюристами — це молоді наші культурно-мистецькі одиниці, сформовані з одумівською молоддю, яка поставила своїм завданням культурною діяльністю виховати сучасне членство й продовжувати культурну традицію канадських українців.

Відомо, що перші українські об'єднання в Канаді були культурницького характеру, що розпалювали національне багаття першої еміграції. Від них взяли свій початок й наші церкви й інші суспільно-громадські установи.

Тож і тепер, під загрозою асиміляції, мішаних подруж і різних інших напастей на нашу тут українську самобутність, появу цієї надійної молодечої формaciї слід вітати як найвідрядніше явище й сприяти йому всіма засобами.

А втім, ціла наша молодь — християнська, українська, добра й такою хочемо її й надалі мати. Тому, було б непростим гріхом ставити, які б то не були, барієри між нею, навпаки, її треба зводити до спільногого національного знаменника, а спільне рідне середовище, пригортати в своїх залах, при своїх церквах. Це наказ часу.

Отже, бажаємо одумівському ансамблю цілковитого успіху!

Треба ще сказати про те сильне враження, яке зробили слова з відспіваного наприкінці концерту "Маршу української молоді" — І. Багряного: "...Ми Тебе не зрікалися ніколи, Україно".... Хотілося піднести руки в молитві, щоб ці віщі слова освітлювали путь української молоді тут, і там, тоді, можна сподіватися, що прийде час і на наших рідних землях замас пропор вільної України.

Лондонець

Управа і адміністрація хору "Молода Україна" та ансамблю бандурристів ім. Гната Хоткевича, складає ширу подяку управі Українського Центру, культ.-освіт. реф. п. В. Тацюкові, голові ТОП-у п. Б. Яремченкові, голові філії пані Л. Матвіїв, голові православної громади п. Рибакові, отцеві настоятелеві Дебрінові, головному кухареві, всім паням за їхню гостинність і всім тим, що спричинилися в якійсь мірі до успіху нашого концерту.

любови. Як тяжко скривдили їх батьки, не навчивши української мови — позбавили їх принадлежності до великої української родини, пустили у світ без національного визначення і грунту, засудили на бездушну асиміляцію.

Мистецька програма та ціле оформлення свята були ніби подувом свіжого повітря в наші широчні стереотипні програми. Розпочато її винесенням пропорів під передзвін дзвонів, що зворушило не одного присутнього.

Лірично-вокальний монтаж уклад Володимир Скорупський. Постановкою керував Володимир Довганюк, дикторами були: Христа Томків, Люба Мороз, Марія Стебельська, Марійка Максимів. У виконанні програми брали участь молодечі організації: МУНО, ОДУМ, Пласт, СУМ, СУМК, УЮ.

Виступи хору філії ОДУМ-у "Молода Україна" і Ансамблю Бандурристів ім. Гната Хоткевича, під керівництвом Валентини Родак та форт. супроводом Надії Цибенко, дівочого хору "Веснівка", Курсів Українознавства Свято-Миколаївської Школи під керівництвом Квітки Зорич-Кондрацька і форт. супроводом Зені Кушпета; мішаного хору СУМК "Молодечий хор", під керуванням Нестора Олійника і форт. супроводом Тамари Фролов, присутні вітали ширими оплесками. Молодь добре вив'язалася з дорученого її завдання.

Голова міста Денісон проголосив український тиждень у Торонто з 19 до 25 січня ц. р. Перед ратушою протягом цього тижня маяв український жовто-блакитний пропор.

ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ!

Майбутнє "Молодої України" залежить також і від Тебе!

Отже, поширюй журнал, приєднуй нових передплатників!

Не забувай про пресовий фонд

"МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"!

Танцювальна група філії ОДУМ-у з Торонто на концерті в Лондоні, Онтаріо.

МОЛОДЬ АКТАМ 22 СІЧНЯ

Цьогорічне свято відзначення історичних універсалів 22 січня, 1918 р. і 22 січня 1919 р., якими проголошено самостійність і соборність української держави, пройшло під гаслом "Молодь в поклоні актам самостійності й соборності України. Підготовлене відділом КУК в Торонті, відбулося воно 9 січня ц. р. в заповненій українськими громадянами просторій залі Messi Gol.

Відкрив святкування голова відділу КУК, д-р О. Бойко. Мгр. Юрій Шимко виступив з доповіддю про значення і важливість січневих актів. Змістовний виступ сенатора Павла Юзика про роль і місце українців у Канаді присутні ентузіастично вітали. Неабияке враження зробила та-

кож його гарна українська мова, якою він промовляв. Вона викликала подив і вдячність до нього і його батьків, що навчили свого сина рідної мови. Як відомо, сенатор П. Юзик народився в Канаді, але він не відціурався мовою своїх батьків, а вдосконалює її, тоді як багато новоприбулих наших співгромадян занедбали цей віковічний неоцінений скарб свого народу, позбавили своїх дітей дорогоцінної спадщини, що переходить з покоління в покоління, які ревно бережуть і збагачують її. Цей скарб прикрашає наше життя і допомагає нам в радості і смутку. Які ж бідні ті українські діти, які не можуть користатися з цього невичерпного джерела мудrosti, краси і

ДО ІДЕОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ ОДУМ-у

Шановний Пане Редакторе!

Декілька разів уважно прочитав тези Павла Лимаренка в статті "Ідеологічні проблеми ОДУМ-у", видруковані на 20-21 сторінках Вашого журналу ч. 163, бажаючи зрозуміти суть проблем, які шановний автор хотів порушити на сторінках журналу. Після довгого вступу (майже три четверти усього тексту), в якому автор виводить означення "ідеологія", як її набуваємо, впливи на ідеологію, тощо — нарешті натрапляю й на самі проблеми зформульовані автором так: 8 (1) "На початку існування ОДУМ-у ставилося наголос на Україну, а не на країну даного замешкання. І коли цей наголос ще існує в статуті, то життя same змінило той наголос на 180 градусів (сік!).

Речення не виразні. Приходить ся догадуватися. Може автор має на увазі асиміляційні прояви серед української молоді?

Мені часто доводиться зустрічатися з нашою молоддю, я добре знайомий з нею, тому свідоцьмо відповідаю, що "тези - проблеми" П. Лимаренка не відповідають дійсності. Ця молодь має всі живі ознаки української і демократичної молоді з виразно зазначеними у статуті і практикованими в житті своїми ідеологічними напрямними. "Тези" П. Л. можуть відбивати погляди тільки декого з пасивних молодших одиниць, народжених у США, або Канаді і ні в якому разі не відбивають погляди ані виховників ОДУМ-у, ані одумівського загалу. окремі прояви нахилу до асиміляції молодших одиниць в ОДУМ-і, СУМ-і, ПЛАСТ-і та інших організаціях узагальнювати не слід. Для основоположників і виховників ОДУМ-у "тези" П. Л. можуть бути образою.

Якщо розуміти твердження автора, як обережну пропозицію, тоді дозвольте піддати її свою думку — думку читача Вашого журналу, що переформовувати ОДУМ на клуб канадської або американської молоді українського походження, бо ("... життя змінило наголос на 180 градусів" (?) шкідливо для всієї україн-

ської спільноти. Резолюції 17-го з'їзду ОДУМ-у Канади (2 стор. журнала ч. 163), гостро засуджуючи антилюдяну російську політику винародовлення українського народу, закликають українську молодь, без різниці в яких організаціях вона перебуває, — згуртовувати й зміцнювати в цей критичний для України час свої сили. Всі вісім точок резолюції з'їзду дають погляд з'їзду ОДУМ-у на вищепорушену "проблему".

Чергову "проблему" П. Л. подає так: "Багато молодих людей входить до ОДУМ-у без певно окресленої мети. ОДУМ повинен всунути (?) ім мету, що має бути більшою за співи і танці". Ясно, як у соняшний день. Чи не для цієї "проблеми" зорганізовався ОДУМ? Саму мету автор не подає.

"Брак ідеологічних дискусій у рамках праці ОДУМ-у (членам не лише бракує знання, але бракує відваги дискутувати)",

ОДУМ мусить (?) з рядів свого членства підсилити ті партії, що входять у склад УНР..."

"Контакти з молоддю України (члени ОДУМ-у не підготовані до них").

На цьому "ідеологічні проблеми" автора вичерпані. Далі слідують пропозиції організаційного характеру. З ними читачі ознайомилися самі. У пропозиціях автор пропонує референтові ідеології познайомити членів з ідеологіями (програмами) партій, що входять до складу УНР. У тезах автор примушує членів підсилити ті партії. А далі: "ОДУМ на початках свого існування наголошував у своїй діяльності на плеканні серед своїх членів певного світогляду, то чому цього не продовжувати далі?"

Який "певний світогляд" ОДУМ більше не продовжує, автор не сказав. А належалося б сказати, щоб читачі, яким подані ці тези розуміли, про що йде мова.

Повертаючися до резолюцій з'їзду ОДУМ-у Канади і США, ОДУМ, як у попередніх роках, так і тепер твердо і неоднозначно заявляє про свою повну моральну і матеріальну підтримку Українського Державного Цент-

Оксана Руденко, активна одумівка філії ОДУМ-у в Торонто, контестантка на коралю преси 1969 р. від журналу "Молода Україна".
ПРИВІТИ ЦК ОДУМ-у

ру в екзилі. Чи доцільно й корисно керівним органам ОДУМ-у змушувати своїх членів вступати до партій, з іхніми антагонізмами - міжусобицями, навіть якщо ці партії входять до складу УНР. Чи це мета автора "тез" — проблем"? Чи не доцільніше виховувати членів, як це тепер ведеться в загально-українському дусі, у повній взаємопошані, без розподілу на добрих і поганих, без інтриг, а іхнє определення в українських національних партіях залишити самим членам без втручання і порад виховників.

Гляньмо тверезо на українську еміграційну пресу. Скільки місця, часу, уваги, коштів і енергії віддається на докази, чим той або інший гірший від мене, або, коротше й простіше — на самопожирання. І наскільки ефективніше використала б українська політична еміграція своє перебування у вільному західному світі, ставши більш згуртованою і одностайною з головною ціллю і метою визволення свого поневоленого народу від чужоначіонального гніту.

Чи не такою хочуть бачити її політичні в'язні концтаборів СС-СР та український народ, що живучи вдома, на батьківщині, бореться за свою свободу, незалежність і гідність?

ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ

Не знаю, за чиєю ініціативою це сталося, але фактом є те, що українська молодь — студенти "Гай-Скул" м. Ірвінгтону, Н. Дж., тихо і одностайно зробили "маніфестацію" на відзначення 51-ої річниці Відродження Української Державності і 50-тиріччя Соборності Українських Земель.

Зробили вони це якраз 22-го січня ц. р. (в суботу) тоді, коли за кілька десятків кроків від школи на щоглі коло Ірвінгтон Сіті Гол поруч американського зоряного маяка, наш блакитно-жовтий український прапор.

Описати цю подію детально нелегко, бо учні, студенти Гай Скул твердили одне: "Ми, українці, всі це задумали і зробили".

Пізніше я довідався (маю своїх двох учнів в Гай-Скул), що група українських дівчат всіх класів цієї школи, збираючись принагідно гуртками і розмовляючи про національне українське свято 22-го січня, дійшли до думки відзначити ці великих роковини.

Зацікавлений цією постановою, я телефонічно, а також при зустрічах запитав декількох з них, тобто студентів, чи вони схвалюють заплановану акцію — вони відповідали "так", а дехто навіть додав: "Я з нетерпінням жду того дня, коли зможу прийти до школи в своєму національному строї".

Так без безпосереднього впливу будь-яких партійних організацій, молодь сама виявила свою національну свідомість і свій, до цього часу прихованний патріотизм. В цій акції взяли участь члени всіх наших молодечих організацій СУМ, ОДУМ і Пласт, і виявили тим соборність не лише на словах, а й на ділі.

Нарешті очікуваний день прийшов. 22-го січня українські діти Ірвінгтонської Гай Скул прийшли до школи в українських національних строях. Було їх коло тридцяти осіб. Але не всі хлопці були у вишитих сорочках. Як видно не всіх повідомили про урочисту подію.

Як звичайно всі розійшлися по своїх клясах. На лекціях учителі й учні звернули увагу на незвичайні вбрання деяких учнів, і запитали їх, що це за подія, що так багато українських дітей прийшли у таких гарних убраних. Відповідь була: "у нас сьогодні національне свято (індепенденс дей) і ми рішили його відзначити, надівши свої національні строї". Зацікавлені студенти запитували наших українських студентів, де можна купити такі гарні сорочки.

Згадана подія, здавалося б не аж такої великої ваги, але коли розглянути її всебічно, то вона має неабияке значення.

Перш за все це те, що в наших юних студентів, в оточенні переважаючої кількості інших національностей, проявився хоча б і в переповіданій

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 2. 1812	Народився байкар Євген Гребінка.
2. 2. 1936	† на Солов'яках поет Євген Плужник.
3. 2. 1929	Конгрес Українських Націоналістів створив Організацію Українських Націоналістів (ОУН).
3. 2. 1864	Народився поет-сатирик Володимир Самійленко.
4. 2. 1793	Другий поділ Польщі (Волинь і Поділля забрала Росія).
4. 2. 1933	† артист Микола Садовський.
8. 2. 1918	Центральні держави визнали незалежність Української Народної Республіки.
8. 2. 1940	† на чужині письменник Спиридон Черкасенко.
9. 2. 1918	У Бересті представники Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини підписали мирний договір з представниками Української Центральної Ради. Українська Народна Республіка вперше визнана як самостійна держава важливим міжнародним актом.
10. 2. 1900	Засновано з ініціативи Миколи Міхновського першу політичну партію в Україні (Р.У.П.).
12. 2. 1939	Перші вибори до Сойму Карпатської України.
12. 2. 1871	Народився письменник Лесь Мартович.
14. 2. 1897	† Пантелеїмон Куліш.
16. 2. 1968	† Євген Маланюк
20. 2. 1054	† великий князь київський Ярослав Мудрий.
21. 2. 1942	Німці розстріляли в Києві письменницю Олену Телігу, членку ОУН.
22. 2. 1860	Народилася артистка Марія Заньковецька.
24. 2. 1574	Вийшла в світ в Україні перша друкована книжка "Апостол".
24. 2. 1608	† князь Костянтин Острозький, покровитель української культури.
25. 2. 1871	Народилася поетка Леся Українка.
26. 2. 1886	Народився графік Юрій Нарбут.
26. 2. 1942	† письменник Микола Чирський.
24. 2. 1664	Поляки під Новгород-Сіверським розстріляли полковника Івана Богуна.

події український патріотизм. Патріотизм не на словах, а на ділі, якого, на жаль, наші діти, студенти і навіть дорослі здебільшого уникають. І по друге, хоч це й поодинокий випадок, проте за допомогою батьків його можна поширити, домовившись з адміністрацією школи, про уділення кількох хвилин для освідчення студентів інших національностей про день 22-го січня та наші змагання за визволення батьківщини — України.

K. Степовий

ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ

Не знаю, за чиєю ініціативою це сталося, але фактом є те, що українська молодь — студенти "Гай-Скул" м. Ірвінгтону, Н. Дж., тихо і одностайно зробили "маніфестацію" на відзначення 51-ої річниці Відродження Української Державності і 50-тиріччя Соборності Українських Земель.

Зробили вони це якраз 22-го січня ц. р. (в середу) тоді, коли за кілька десятків кроків від школи на щоглі коло Ірвінгтон Сіті Гол поруч американського зоряного маяк, наш блакитно-жовтий український прапор.

Описати цю подію детально нелегко, бо учні, студенти Гай Скул твердили одне: "Ми, українці, всі це задумали і зробили".

Пізніше я довідався (маю своїх двох учнів в Гай-Скул), що група українських дівчат всіх класів цієї школи, збираючись принарадіно гуртками і розмовляючи про національне українське свято 22-го січня, дійшли до думки відзначити ці великих роковини.

Зацікавлений цією постановою, я телефонічно, а також при зустрічах запитав декількох з них, тобто студентів, чи вони схвалюють заплановану акцію — вони відповідали "так", а дехто навіть додав: "Я з нетерпінням жду того дня, коли зможу прийти до школи в своєму національному строї".

Так без безпосереднього впливу будьяких партійних організацій, молодь сама виявила свою національну свідомість і свій, до цього часу прихований патріотизм. В цій акції взяли участь члени всіх наших молодечих організацій СУМ, ОДУМ і Пласт, і виявили тим соборність не лише на словах, а й на ділі.

Нарешті очікуваний день прийшов. 22-го січня українські діти Ірвінгтонської Гай Скул прийшли до школи в українських національних строях. Було їх коло тридцяти осіб. Але не всі хлопці були у вишитих сорочках. Як видно не всіх повідомили про урочисту подію.

Як звичайно всі розійшлися по своїх клясах. На лекціях учителі й учні звернули увагу на незвичайні вбрання деяких учнів, і запитали їх, що це за подія, що так багато українських дітей прийшли у таких гарних убраних. Відповідь була: "у нас сьогодні національне свято (індепенденс дей) і ми рішили його відзначити, надівши свої національні строї". Зацікавлені студенти запитували наших українських студентів, де можна купити такі гарні сорочки.

Згадана подія, здавалося б не аж такої великої ваги, але коли розглянути її всебічно, то вона має неабияке значення.

Перш за все це те, що в наших юніх студентів, в оточенні переважаючої кількості інших національностей, проявився хоча б і в переповідженій

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 2. 1812	Народився байкар Євген Гребінка.
2. 2. 1936	† на Соловках поет Євген Плужник.
3. 2. 1929	Конгрес Українських Націоналістів створив Організацію Українських Націоналістів (ОУН).
3. 2. 1864	Народився поет-сатирик Володимир Самійленко.
4. 2. 1793	Другий поділ Польщі (Волинь і Поділля забрала Росія).
4. 2. 1933	† артист Микола Садовський.
8. 2. 1918	Центральні держави визнали незалежність Української Народної Республіки.
8. 2. 1940	† на чужині письменник Spiridon Черкасенко.
9. 2. 1918	У Бересті представники Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини підписали мирний договір з представниками Української Центральної Ради. Українська Народна Республіка вперше визнана як самостійна держава важливим міжнародним актом.
10. 2. 1900	Засновано з ініціативи Миколи Mix новського першу політичну партію в Україні (Р.У.П.).
12. 2. 1939	Перші вибори до Сойму Карпатської України.
12. 2. 1871	Народився письменник Лесь Мартович.
14. 2. 1897	† Пантелеїмон Куліш.
16. 2. 1968	† Євген Маланюк
20. 2. 1054	† великий князь київський Ярослав Мудрий.
21. 2. 1942	Німці розстріляли в Києві письменницю Олену Телігу, членку ОУН.
22. 2. 1860	Народилася артистка Марія Заньковецька.
24. 2. 1574	Вийшла в світ в Україні перша друкована книжка "Апостол".
24. 2. 1608	† князь Костянтин Острозький, покровитель української культури.
25. 2. 1871	Народилася поетка Леся Українка.
26. 2. 1886	Народився графік Юрій Нарбут.
26. 2. 1942	† письменник Микола Чирський.
24. 2. 1664	Поляки під Новгород-Сіверським розстріляли полковника Івана Богуна.

події український патріотизм. Патріотизм не на словах, а на ділі, якого, на жаль, наші діти, студенти і навіть дорослі здебільшого уникають. І по друге, хоч це й поодинокий випадок, проте за допомогою батьків його можна поширити, домовившись з адміністрацією школи, про уділення кількох хвилин для освідомлення студентів інших національностей про день 22-го січня та наші змагання за визволення батьківщини — України.

K. Степовий

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

10-тий ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

З ініціативи і фундації ради м. Дітройту Марусі БЕК створено при СФУЖО літературну нагороду для жінок-письменниць. У виконанні цієї постанови проголошуюмо оцим

ДЕСЯТИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО

Предметом літературного Конкурсу є начерк, етюд — короткий, найпростіше скомпонований твір, що вкладається в рамки однієї події, одного характеру, однієї сценки.

На нагороду призначено по 100 дол. за два рівнорядні твори.

Учасницями Конкурсу можуть бути жінки-письменниці або всі, що хотіли б ними бути.

Про уділення нагороди видасть постанову Жюрі, до якого увійшли Уляна Любович, Іван Смолій, Леся Храпліва.

Реченець Конкурсу: 31-го травня, 1969 року.

Конкурсові твори слід надсилати в трьох примірниках під псевдонімом, подаючи справжнє прізвище авторки в запечатаній коверті на адресу "Нашого Життя" з допискою "Для Комітету Літературної Нагороди".

УПРАВА СФУЖО

ГУМОР

Відомий американський композитор Аарон Копланд побачив, що якесь жінка купила дві книжки — Шекспіра і його власний твір "Чому ми слухаємо музику?"

Коплан підійшов і запропонував свій автограф.

— Яку з цих книжок дати вам для підпису? — спітала жінка.

— — —

Ідучи залізницею Айнштайн зайдов поснідати до вагону ресторану. Меню подав йому хлопчик. Та даремно вчений намагався щось вибрати: свої окуляри він залишив у купе.

— Прочитайте мені, будь ласка, — звернувся він до хлопчика.

Той зніяковіло відказав:

— Вибачайте, але я теж не вмію читати.

— — —

У ворожки

— Карти показують, що ваш мілій зраджує вас...

— Що я чую! Але котрий то може бути: Петро, Богдан, чи Роман?

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО?..

...коник здатний реагувати на коливання, амплітуда яких дорівнює половині діаметра атома водню;

...сила та інтенсивність дії м'язової системи можна довести стрибком блохи, який перевищує довжину її тіла у 200 разів. Людина при тренуванні може брати висоту рівну своєму росту;

...жук антафагус несе вантаж у 93 рази важчий за нього, хрущ — в 24, бджола — в 20, гнійовик геотрупес — у 28.

...зграя саранчі може займати територію 5800 квадратних кілометрів. У цій "хмарі" знаходиться близько 25.000 більйонів комах, іхня вага дорівнює 44 мільйонам тонн;

...гусінь платяноч молі, тієї самої, що псує наш одяг, за 90 днів існування збільшує свою вагу майже в 400 разів;

...найбільша риба — китова акула — досягає 20 метрів. А довжина найменшої риби на земній кулі — вісім міліметрів. Називається вона пандака пігмеля;

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Пальчик Дем'ян, Чікаро, США	\$2.00
Дячук Андрій, Чікаро, США	2.00
Криволап Віктор, Філадельфія, США	2.00
Журжа, І., Філадельфія, США	2.00
Ваць Микола, Філадельфія, США	5.00
Кривуша Семен, Філадельфія, США	1.00
Білоус Володимир, Філадельфія, США	2.00
Б. Будний, Оттава, Канада	\$1.00
Віктор і Галина Педенки, Віловдейл, Канада	10.00
Леонід Лішина, Торонто, Канада	2.50
Люба Харченко, Дон Мілс, Канада	2.00
Панас Діловський, Рочестер, США	2.50
М. Гречко, Торонто, Канада	.50
Микола Стройник, Нью Арк, США	1.00
Василь Булавицький, Міннеаполіс, США	1.00
Марта Савченко, Торонто, Канада	6.00
Анна Йова, Вайт Плейнс, США	1.00
Галина Білоус, Ніагара Фалс, Канада	2.00
Микола Громницький, Сан Франціско, США	6.00
Філія ОДУМ-у (ТОП-у), Трентон, США	40.00
Д-р Лисий Анатолій, Міннеаполіс, США	10.00
Гаєвська Софія, Йонкерс, США	3.00
Кислюк Лука, Ніагара Фалс, Канада	10.00
Всім жертвам щиро дякуємо!	

...деякі риби пристосувалися жити в гарячих джерелах і в підземних водах. Один американський вчений описав рибу, яка живе в джерелах Каліфорнії при температурі води вище 52°C.

Метеорологів врятовано

Британський парламент лише нещодавно скасував закон від 1677 року, який проголосував, що провісники погоди — це ті самі чаклуни, і їх треба спалювати на вогнищі.

"МОЛОДА УКРАЇНА"

P. O. Box 416
Administration

WILLODALE, ONT., CANADA

**ПЕРША УКРАЇНСЬКА
ОПАЛОВА ФІРМА**
**FUTURE FUEL OIL
LTD.**
& Service Station
945 BLOOR STREET WEST
Toronto — Ontario
24-ГОДИННА СОЛІДНА
I СКОРА ОБСЛУГА!
Чищення і направа форнесів
безплатна.
Скористайте з доброї нагоди
i замовляйте оливу в нас.
Наши телефони:
Tel. Office: LE 6-3551
Tel. Night: RO 2-9494

MR. W. Litwinow,
343 Concord Ave.,
Toronto 4, Ontario.

170

Ціна 40 центів.

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- платить за ощадності від 5% до 8%
- үділяє високі, дешеві і на догідні сплати позички
- асекурює ощадності до \$2,000, а позички до \$10,000.
- щоденне і вечірнє урядування.
- особисті чеки, довірочні поради, ввічлива обслуга, особисто чи поштою.
- модерні і вигідні приміщення.
- 17 літ на послугах рідного народу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ,
ЩАДІТЬ I ПОЗИЧАЙТЕ
В КРЕДИТОВОМУ СОЮЗІ!
при 406 Бетурст вулиці,
Торонто 2Б, Онтаріо
Тел.: ЕМ 3-3994

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:
віталень, спалень, ідалень, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

423 College Street

Toronto. Ontario

Telephone: EM 4-1434

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ

БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО-ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

що нараховує понад 24 тисячі членів і понад \$8,500.000.00
членського майна.

Український Робітничий Союз має добірні найновішого типу поліси обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріально в його стремінні визволитися з чужого поневолення і здобути самостійну, соборну, демократичну Україну. Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортивним справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій, демократичного напрямку часопис-тижневик "Народня Воля" українською і англійською мовами та англомовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н. Й.

Головний осідок УРСоюзу:
440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U. S. A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649